

Kitabu cha Ichanduso cha Samweli Ulongozi

Vitabu ya Samweli wa Ichanduso na Samweli wa Kibili aka umwaka kikala kitabu kimoja kikulu kikemigwe kamba “Kitabu cha Samweli.” Mwanza wa ichanduso kitabu kino kigoligwa na viwa vitabu vibili kulawa kuitafasili ikemigwa “Septuaginti.” Ino ikala tafasili ya ichanduso ya lagano da umwaka muulonzi wa Kigiliki. Twaga da tafasili ayo dolagusa kamba tafasili ayo yandikwa na Wayahudi 70 hebu 72. Mna itafasili ayo ya Kigiliki, vitabu va 1 Samweli na 2 Samweli vikemigwa 1 Undewa na 2 Undewa na mna itafasili iyagwe kumwande ya Kilatini vitabu avo vihinduligwa gamatwaga, vikemigwa 1 Wandewa na 2 Wandewa. Avo ivitabu vijuwigwa lelo kamba 1 Wandewa na 2 Wandewa aka umwaka vikemigwa 3 Wandewa na 4 Wandewa. Vitabu va 1 Samweli na 2 Samweli vosimulila simulizi ya ugima wa mtula ndagu Samweli, mndewa Sauli na mndewa Daudi. Samweli kalala kulongozi wa mwisho tangu isi ya Izilaeli vihinduligwe kulawa kulongozwa na wasemi na kusonga kulongozwa na wandewa. Vivija Samweli ayo yawagidile mavuta Sauli na Daudi wawe wandewa wa Izilaeli. Vitabu va 1 Samweli na 2 Samweli volonga simulizi ya umwaka ya isi ya Izilaeli kipindi acho.

Haduhu imunhu yojwa nani yandike vitabu va 1 Samweli na 2 Samweli. Imwandikaji haita-

mbule mwenyego mvitabu vivo, ila yokoneka kakala mgima kipindi chose cha utawala wa mn-dewa Daudi, na sengine kalala mgima vuwishile utawala awo, na vivija yokoneka kamba kalala kodaha kulola na kusoma nyandiko ziyagwe zi-longile ugima wa Sauli na Samweli. Kwavija hatujuwa nani hebu kina nani wandike vitabu vino, vivija haijuwigwa bule kamba ivitabu vino vandikiligwa kwahi.

Mbuli zili mkitabu

Sula ya 1-3 zosimulila kuleligwa na kukemigwa kwa mtula ndagu Samweli mna isang'hano ya Imulungu.

Sula ya 4-7 zolagusa Wafilisiti viwadisolile sanduku da lagano da Imulungu kulawa kwa Waizilaeli, vija vidigalile magazo kwa Wafilisiti vidikalile mmabuga gago.

Sula ya 8-15 zolonga mbuli ya Waizilaeli vi-walondile wawe na mndewa, vivija Samweli viyamgidile mavuta Sauli yawe mndewa wa ichanduso na vija ako kumwande Imulungu viyamulemile Sauli.

Sula ya 16-31 tosoma vija Samweli viyamgidile mavuta Daudi yawe mndewa wakabili wa Izilaeli na vija Sauli viyagezile kumkoma Daudi siku zose mbaka kuumwisho wa ugima wake.

Elikana na lukolo lwake ako Shilo

¹ Kukala na munhu imoja kulawa kudibuga da Lama mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu, twaga jake Elikana kakala yolawa mulukolo lwa Wazufu

mdikabila da Efulaimu. Ayo kakala mwanage Yelohamu, Yelohamu mwanage Elihu, Elihu mwanage Tohu, Tohu mwanage Sufu.

² Elikana kakala na wehe wabili, imoja twaga jake Hana na iyagwe twaga jake Penina. Penina kakala na wana, lakini Hana kakala kabule mwana.

³ Kila mwaka Elikana kasegela kudibuga jake, kachola kumulavila nhosa na kumtambikila Mndewa Imulungu yeli na udahi wose ako Shilo. Ako Shilo, awo iwana wabili wa ikimbigo wa Eli, Hofini na Finehasi, wakala walava nhosa wa Mndewa Imulungu.

⁴ Kipindi Elikana viyakalile kolava nhosa, kakala komgwaa mwehe wake Penina unde dimoja da nyama ya inhosa na unde dimoja kwa kila mwanage wa ikimbigo na wa ikitwanzi.

⁵ Lakini Elikana kamgwaa Hana maunde mabili kwavija kakala komnogela ng'hani hamoja Mndewa Imulungu hamgwelele wana.

⁶ Lakini Penina kakala yomulonga vihile mke miyage ili yamgele usungu kwavija Mndewa Imulungu hamgwelele wana.

⁷ Avo mbuli ayo igendelela kila mwaka. Hana kila viyakalile kochola kuna ing'anda ya Mndewa Imulungu, Penina kakala komkekela. Avo Hana kalila na kalema kuja kinhu chochose.

⁸ Mbigalo wake Elikana kamuza, “Habali kollila? Habali kolema kuja? Habali kuna lusikisisiki mmoyo wako? Vino niye sikulola goya bule kubanza wana longo wa ikimbigo?”

Hana na Eli

⁹ Siku dimoja viwamambukize kuja na kung'wa aka Shilo, Hana kenuka kachola hanhu ha kupulila. Kipindi acho, Eli imulava nhosa kakala yakalile mkigoda behi na ikizingiti cha ing'anda ya Mndewa Imulungu.

¹⁰ Hana kakala na usungu mmoyo wake na kampula Mndewa Imulungu na kakala kolila kwa usungu.

¹¹ Keka lagano kalonga, “Go Mndewa Imulungu uli na udahi wose, kamba kogalola magazo gangu niye msang'hanaji wako, na kong'humbuka na hunisemwa niye msang'hanaji wako, ila konig-waa niye msang'hanaji wako mwana wa kimbi-galo, avo niye nokugwelela gweye Mndewa Imulungu mwana ayo yawe wako siku zose za ugima wake, mvili zake hazibeigwa ng'oo.”

¹² Hana viyakalile kogendelela kumpula Mndewa Imulungu, Eli kakala yolola mulomo wake.

¹³ Hana kakala yopula munda kwa munda, lakini mulomo wake ukala utigisika na sauti yake haihulikigwe. Avo Eli kegizaga Hana kakoligwa.

¹⁴ Avo Eli kamulongela Hana, “Kogendelela kung'wa na kukoligwa mbaka lini? Leka kung'wa divai.”

¹⁵ Lakini Hana kamwidika, “Aka siyo ivo mkulu wangu, niye nina usungu mmoyo wangu. Niye sing'wile divai hebu king'waji kikali, ila ng'hala nomulavila Mndewa Imulungu geli mmoyo wangu.

¹⁶ Kipindi chose kino nikala nolonga mbuli ya magazo gangu na madununzo gangu avo sikuwigizege kamba niye msang'hanaji wako na mtwanzi hafaya.”

¹⁷ Bah o Eli kamulongela, “Genda na tindiwalo na Imulungu wa Izilaeli yakugwee kija chumpulile.”

¹⁸ Hana kalonga, “Nopula niye msang’hanaji wako mhate bazi kulawa kumwako.” Abaho Hana kasegela, kaja ndiya na kakala kabule lusikisiki.

Kuvumbuka kwa Samweli

¹⁹ Imitondo yake waidamuka na wamtambikila Mndewa Imulungu, abaho wabwela ukae kumwao aka Lama. Elikana kamwingilila mwehe wake Hana, na Mndewa Imulungu kamkumbuka Hana.

²⁰ Avo mna ikipindi acho Hana kagoga inda na kaifungula mwana wa kimbigalo. Hana kamkema mwana ayo Samweli, kwavija kalonga, “Nimpula kwa Mndewa Imulungu.”

²¹ Labaho Elikana na iwanhu wose wa mng’anda yake wachola kabilii aka Shilo kumulavila Mndewa Imulungu nhosa ya kila mwaka na kuvikiza gaja gayalongile.

²² Lakini mwanza awo Hana hacholile, kwavija kamulongela mbigalo wake, “Baho imwana yahaleka kukong’ha, nomgala yakekigwe kuulongozi wa Mndewa Imulungu na yakale kuko milele.”

²³ Elikana kamwidika Hana, “Tenda kamba viukona vinoga kumwako, beta mbaka vonda umulekese imwana tombo. Mndewa Imulungu yadivikize lagano jako.” Avo Hana kasigala ukae, kagendelela kumulela mwanage mbaka viyamulekese tombo.

²⁴ Viyamulekese imwana tombo kamnyamula na kasola ng’ombe mbigalo wa miyaka midatu

na kilo longo za usage na mfuko wa ng'hwembe umemile divai kamgala kuna ing'anda ya Mndewa Imulungu aka Shilo, na ija imwana kakala mdodo.

²⁵ Abaho wamchinja ing'ombe, na wamgala imwana kwa Eli imulava nhosa.

²⁶ Hana kalonga, “Go mkulu wangu! Kweli kamba viukala mgima mkulu wangu, niye ayo mtwanzi ija yemile kuulongozi wako, na kumpula Mndewa Imulungu.

²⁷ Nimpula yangwelele mwana ino, na heyo kangwaa kija kinimpulile.

²⁸ Kwa mbuli ayo nomulava kwa Mndewa Imulungu. Siku zose za ugima wake kalavigwa kwa Mndewa Imulungu.” Na hewo wamtambikila Mndewa Imulungu kuko.

2

Kupula kwa Hana

¹ Abaho Hana kapula kalonga,
“Moyo wangu omwinula Mndewa Imulungu,
nihuma kubitila Mndewa Imulungu,
kwa mulomo wangu nowaseka iwanhu onihila,
kwavija noudeng'helela ukombola wako!”

² “Kuduhi yang'alile kamba Mndewa Imulungu,
kuduhi yoyose kubanza heyo,
kuduhi dibwe kamba Imulungu wetu.

³ Lekeni kuitapa,
lekeni kulonga bezi.

Kwavija Mndewa Imulungu ayo Imulungu yo-
juwa gose,
kubitila heyo gose gotendwa gopimigwa.

⁴ Mhinde za waja weli na nguvu zibeneka.
Lakini waja welibule nguvu ogendelela kupata
nguvu.

⁵ Waja umwaka wakalile na ndiya nyingi,
sambi otumigwa ili wapate ndiya,
lakini waja wakalile na nzala,
sambi wabule nzala.

Mtwanzi mgumba kalela wana saba.
Lakini mtwanzi yeli na wana wengi,
sambi kalekigwa bila mwana.

⁶ Mndewa Imulungu kokoma na kozilibula,
heyo kogala kuzimu,
na kobweza kabilo.

⁷ Mndewa Imulungu kowatenda wayagwe wawe
wakiwa,
na wayagwe wawe wagoli.

Kowabwanha hasi na kowenula uchanha.

⁸ Kowenula wakiwa kulawa mditimbwisi,
na kowenula welibule kinhu kulawa kudilundo
da mitozi,
na kowatenda wakale na iwakulu,
na wahazi ivigoda va ukulu.

Kwavija mhanda za isi yose za Mndewa Imu-
lungu,
uchanha yake keka isi yose.”

⁹ “Heyo kogakaliza magulu ga awo omtamanila,
lakini iwanhu wehile okanhigwa mdiziza,
kwavija munhu hadaha kuhuma kwa nguvu zake.

¹⁰ Wanhu omwihila Mndewa Imulungu obenigwa
vihande vihande,
kotowa ng'huwa kumwao kulawa kuulanga.
Mndewa Imulungu koitagusa isi yose,
komgwaa nguvu mndewa wake,

koukweza udahi wa ayo iyamsagule.”

11 Abaho Elikana kabwela ukae aka Lama. Lakini mbwanga ayo Samweli kamsang'hanila Mndewa Imulungu kuulongozi wa Eli imulava nhosa.

Wana wa kimbigalo wa Eli

12 Avo wana wa kimbigalo wa Eli wakala wanhu wehile hawamdumbile Mndewa Imulungu.

13 Mila ya iwalava nhosa na iwanhu ikala kamba munhu kalava nhosa, msang'hanaji wa imulava nhosa kokwiza kipindi inyama yokimula, kuno kagoga lubiki lwa meno madatu,

14 na kolugela mnongo hebu msufulia hebu mdipipa. Ayo imsang'hanaji kahoma lubiki lwake mnongo, nyama yoyose yonda ilavigwe na lubiki lulo, nyama ayo yokuwa ya mulava nhosa. Vino vivo watendile aka Shilo kwa iwanhu wose wa Izilaeli wacholile kuko kulava nhosa zao.

15 Vivija mavuta ga mnyama gang'hali haganasomigwa, msang'hanaji wa imulava nhosa ko-chola kumulongela ija imunhu yolava inhosa, “Nigwelele nyama mbisi nimgalile mulava nhosa ili yakabanike kwavija honda yabokele nyama yako ikimusigwe.”

16 Kamba munhu ayo yahamulongela, “Beta tanhu gamavuta gasomigwe abaho kosola vovose vuulonda,” Bahi ija imsang'hanaji wa imulava nhosa komulongela, “Aka, ngwelela sambi baha, kamba wahalema noisola kwa nguvu.”

17 Avo nzambi ya iwabwanga awo ikala ng'hulu ng'hani mgameso ga Mndewa Imulungu, kwavija

wabwanga awo waibeza nhosa ya Mndewa Imulungu.

Samweli ako Shilo

¹⁸ Kipindi acho, mbwanga ayo Samweli viyakalile kogendelela kumsang'hanila Mndewa Imulungu, kakala yovala kikoti cha kitani.

¹⁹ Kila mwaka mamake kakala yomulukila kikanzu kidodo, na kamgalila kila viyakalile yochola hamoja na mbigalo wake kulava nhosa ya mwaka.

²⁰ Abaho Eli kawatambikila Elikana na mwehe wake, kalonga, "Mndewa Imulungu yakugwee gweye Elikana wana wayagwe kwa mtwanzi ino mbweze haja hamumlavile Mndewa Imulungu." Abaho wabwela ukae.

²¹ Mndewa Imulungu kamonela bazi Hana nayo kagoga inda na kalela wana wadatu wa kimbigalo na wana wabili wa kitwanzi. Imbwanga Samweli kagendelela kukula mna ukumsang'hanila Mndewa Imulungu.

Eli kowazuma wanage

²² Kipindi acho Eli kakala mvele ng'hani. Kahu-liku gose gawatendile wanage wa kimbigalo kwa iwanhu wose wa Izilaeli, na viwakalile owasa na waja iwatwanzi wakalile osang'hana kuna ulwivi lwa dihemda mting'hano.

²³ Avo kawauza wanage, "Habali motenda mbuli kamba azo? Kwavija wanhu wose onongela mbuli zenu zihile zimutenda.

²⁴ Sikumutende kamba avo wanangu, kwavija mbuli azo zinihulika kulawa kwa iwanhu wa Mndewa Imulungu ziha.

25 Kamba munhu yahamtendela nzambi miyage, Imulungu kodaha kuwagombeleza, lakini kamba munhu yahamtendela nzambi Imulungu nani yodaha kumgombeleza?” Lakini wanage hawamtegeleze tatao, kwavija Mndewa Imulungu kagesa kuwakoma.

26 Avo imbwanga Samweli kagendelela kukula na kanogeligwa na Mndewa Imulungu na iwanhu.

Imulungu koulema ulelo wa Eli

27 Siku dimoja, munhu wa Imulungu kamchholela Eli, kamulongela, “Mndewa Imulungu kolonga vino, ‘Vino niye siilaguse mwenyego kwa muhenga wako, viwakalile Misili omsang’hanila Falao?

28 Niye nimsagula heyo mna gamakabila gose ga Izilaeli, ili yawe mulava nhosa wangu, yachole kuna uupango wangu wa nhosa, yakasome ubani na yavale kikoti kuulongozi wangu. Nimgwaa muhenga wako na iwanhu wa mng’anda yake nhosa zose zilavigwa kumwangu kwa moto kula wa kwa iwanhu wa Izilaeli.

29 Habali kuzonela migongo nhosa ziniwalonge wanhu wangalile? Gweye kuwategeleza wanago kubanza niye, muineneheza wenyego kwa kuja nyama zinogile za kila nhosa ziwandavile Waizilaeli.’

30 “Avo Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, kolonga vino, ‘Niiduwila kamba ulelo wako na ulelo wa muhenga wako osang’hana kuulongozi wangu milele.’ Lakini sambi Mndewa Imulungu kolonga, ‘Mbali ayo iwe kutali na niye,

kwavija nowagesa wose onigesa niye na wose onibezeli na niye nowalema.

³¹ Kipindi chokwiza nokukoma gweye na iwanhu wa mng'anda ya muhenga wako na kokuwa kuduhu mbigalo yoyose yonda yawe mvele mng'anda yako.

³² Kokala na minyagu nyagu na kowonela migongo wayago kwa ganogile gonda niwagwee wanhu zangu wa Izilaeli, lakini kuduhu mbigalo muulelo wako yonda yakale mbaka yawe mvele.

³³ Nomuleka mgima imoja wa iwanhu wa ulelo wako, na heyo konisang'hanila kamba mulava nhosa. Lakini kokuwa msuwameso na kokuwa kabule tamanilo, na iwanhu wose wayagwe wa ulelo wako odanganika kwa sime.

³⁴ Kinhu chonda kiwapate wanago, Hofini na Finehasi, acho kino, wose wabili odanganika siku dimoja. Kino chokuwa kilaguso kumwako.

³⁵ Abaho nomsagula mulava nhosa iyagwe yonda yanitegeleze, kotenda gaja geli mmoyo wangu na nzewele zangu. Nomtendela ulelo ugangamale, nayo konisang'hanila niye siku zose, haulongozi wa ija inimsagule.

³⁶ Yoyose yonda yahonyeke muulelo wako ko-chola kwa ayo kumpula kihande kidodo cha sente hebu gate na kumu longela, "Chonde unike hanhu hamoja ha ulava nhosa ili mhate kihande kidodo cha gate." "

3

Mndewa Imulungu komulawilila Samweli

¹ Kipindi acho Samweli kakala yomsang'hanila Mndewa Imulungu muulolezi wa Eli. Kipindi

acho usenga wa Mndewa Imulungu haukalile baho kwa baho, na Imulungu halaguse kinhu baho kwa baho.

² Siku dimoja ikilo, Eli kakala yawasile mdigati jake na meso gake gakala hagalola goya.

³ Samweli nayo kakala yawasile mng'anda ya Mndewa Imulungu behi na sanduku da lagano da Imulungu. Kiwenge cha Imulungu kikala chok-waka kwavija kukala hakunakunguzuka.

⁴ Avo Mndewa Imulungu kamkema Samweli, nayo Samweli kedika, “Nabaha!”

⁵ Avo Samweli kakimbilila kwa Eli kamulong-gela, “Niza kwavija gweye kunikema.”

Avo Eli kamulongela, “Niye sikukemile. Genda ukawase.” Samweli kabwela kuwasa.

⁶ Mndewa Imulungu kamkema kibili, “Samweli!” Samweli kalamuka kachola kibili kwa Eli kamulongela, “Niza kwavija gweye kunikema.”

Lakini Eli kamulongela, “Sikukemile mwanangu genda ukawase kibili”

⁷ Samweli kakala hanamuwa Mndewa Imulungu, na usenga wa Mndewa Imulungu ukala ung'halu haunagubuligwa kumwake.

⁸ Mndewa Imulungu kamkema Samweli mwanza wa kadatu. Samweli kalamuka kachola kwa Eli kamulongela, “Niza kwavija gweye kunikema.”

Baho Eli kajuwa kamba Mndewa Imulungu ayo yamkemile Samweli.

⁹ Avo Eli kamulongela Samweli. “Genda ukawase yahakukema, mulongele vino, ‘Longa, go Mndewa Imulungu niye msang'hanaji wako

nokutegeleza.’” Avo Samweli kabwela kuwasa hanhu hake.

¹⁰ Abaho Mndewa Imulungu keza kema, kamkema kamba viyamkemile aho haichanduso, “Samweli! Samweli.”

Samweli kamwidika, “Longa niye msang’hanaji wako nokutegeleza.”

¹¹ Avo Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Nolonda kutenda mbuli imoja mwiisi ya Izilaeli na kila yonda yahulike kosinhuka.

¹² Siku ayo nogavikiza gose ganilongile mbuli ya Eli na ulelo wake kulawa mwanduso mbaka kuuhelelo.

¹³ Na nomulongela kamba nowatagusa iwanhu wa mng’anda yake milele, kwa gehile yagajuwile, kwavija wanage wakala onikudula niye, na heyo hawagomese bule.

¹⁴ Avo noiduwila mbuli ya ing’anda ya Eli kamba gehile ga ng’anda ya Eli hagaloholigwa kwa nhosa hebu kwa sadaka yoyose milele.”

¹⁵ Samweli kawasa mbaka imitondo, kalamuka kavugula ulwivi lwa ing’anda ya Mndewa Imulungu. Lakini Samweli kakala yodumba kumulongela Eli usenga awo.

¹⁶ Lakini Eli kamkema Samweli, kamulongela, “Mwanangu Samweli.”

Samweli kamwidika, “Nabaha.”

¹⁷ Eli kamuuza, “Imulungu kakulongela choni? Sikuunifise kinhu chochose wahanifisa Mulungu yakutaguse ng’hani.”

¹⁸ Avo Samweli kamulongela Eli mbuli zose, hamfisile kinhu. Avo Eli kalonga, “Heyo ayo Mn-

dewa Imulungu, leka yatende kamba viyokona vinoga kumwake.”

¹⁹ Avo Samweli kagendelela kukula, na Mndewa Imulungu kakala hamoja na heyo, na kagavikiza gose gayalongile Samweli na kuduhu hata mbuli imoja ilekile kuvikizwa.

²⁰ Wanhu wose wa Izilaeli kulawa Dani mbaka Beelisheba wajuwa kamba Samweli katendigwa mtula ndagu wa Mndewa Imulungu.

²¹ Mndewa Imulungu kagendelela kumulawilila ako Shilo, kwavija Mndewa Imulungu kaigubula mwenyego kwa Samweli ako Shilo kubitila mbuli yake.

4

Sanduku da lagano dosoligwa

¹ Mbuli ya Samweli iwavikila Waizilaeli wose. Kipindi acho, Wafilisiti wailumba hamoja na wachola kuitowa na Waizilaeli. Waizilaeli weka ng'hambi yao aka Ebenezeli, na Wafilisiti weka ng'hambi yao aka Afeka.

² Wafilisiti wawatowa Waizilaeli na wawakoma Waizilaeli elufu nne kuing'hondo.

³ Wakalizi wasigale viwabwelile mwining'hambi, wavele wa Waizilaeli walonga, “Habali Mndewa Imulungu kawalekela lelo Wafilisiti watuhume? Tucholeni tukadisole sanduku da lagano da Mndewa Imulungu kulawa Shilo, ili dichole na siye mwining'hondo na ditukombole kulawa mmakono ga waja otwhila.”

⁴ Avo, wawatuma wanhu aka Shilo, na hewo wadigala sanduku da lagano da Mndewa Imulungu yeli na udahi wose, na yokala kindewa

uchanha ya viumbe weli na mabawa. Waja iwana wabili wa ikimbigalo wa Eli, Hofini na Finehasi weza hamoja na sanduku da lagano da Mndewa Imulungu.

⁵ Sanduku da lagano da Mndewa Imulungu vidivikile kuna ing'hambi, Waizilaeli wose wadeng'helela ng'hani mbaka isi yose itigisika.

⁶ Wafilisiti viwahulike nyangi za ndeng'helelo walonga, “Nyangi zose azo za choni kuna ing'hambi ya Waebulania?”

Viwajuwile kamba sanduku da lagano da Mndewa Imulungu divika kuna ing'hambi ya Waebulania,

⁷ Wafilisiti wadumba, walonga, “Imulungu kengila kuna ing'hambi!” Avo, walonga, “Togaya! kwavija kinhu kamba kino hakinalawila.

⁸ Togaya! Nani yodaha kutukombola mmakono ga Imilungu ili na nguvu? Imilungu iino ayo iwakoboze Wamisili kwa mikubulo mingi ako ku-luwala!

⁹ Mweye Wafilisiti, gendeleleni kuwamba siku-muwe watumwa wa Waebulania, kamba wao viwakalile watumwa wetu. Wambeni kamba wambigalo mukaitowe!”

¹⁰ Avo, Wafilisiti waitowa na Waizilaeli, na Waizilaeli wahumwa na wakimbila, kila imoja ukae kumwake. Siku dijo wakomigwa wakalizi wa magulu wa Kiizilaeli elufu selasini.

¹¹ Sanduku da lagano da Imulungu disoligwa, na iwana wabili wa kimbigalo wa Eli, Hofini na Finehasi, wakomigwa.

Ifaya Eli

12 Siku dijo, munhu imoja wa kabilia da Benjamin kakimbila kulawa kuna ing'hondo mbaka aka Shilo. Kwa usungu kadega viwalo vake na kaigela nhimbwisi kudipala jake.

13 Viyavikile kamona Eli kakala mkigoda behi na nzila kowegesela, kwavija kakala moyo nyunguwa mbuli ya sanduku da lagano da Imulungu. Munhu ayo viyavikile kudibuga kalonga mbuli zilawilile kuko, wanhu wose wa buga dijo walila kwa sauti.

14 Eli viyahulike sauti azo za ndilo kalonga. “Ndilo azo za choni?”

Ija imunhu kavika kwa Eli na kamulongela mbuli zilawilile kuko.

15 Kipindi acho Eli kakala na miyaka malongo tisa na nane na meso gake gakala gavulale.

16 Munhu ayo kamulongela Eli, “Niye nilawa sambi baha kuna ing'hondo, ng'himbila lelo kulawa kuna ing'hondo.”

Eli kamuuza, “Vilihi mwanangu kukala na choni ako?”

17 Munhu ayo yamgalile usenga kamwidika, “Waizilaeli wawakimbila Wafilisiti. Na Waizilaeli wengi wakomigwa, na wanago wabili, Hofini na Finehasi vivija wakomigwa na sanduku da lagano da Imulungu disoligwa.”

18 Munhu ayo viyatambule sanduku da lagano da Imulungu, Eli kagwa chalugata kulawa mkigoda chake umwambu wa ulwivi lwa buga na singo yake ibeneka na kadanganika, kwavija kakala mvele ng'hani na kazama. Eli kawalongoza Waizilaeli kwa miyaka malongo mane.

Ifaya mgane wa Finehasi

¹⁹ Kipindi acho mwehe wa Finehasi, kakala na inda ya lelo kesho kulela, viyahulike sanduku da lagano da Imulungu disoligwa na tata mkwe yake hamoja na mkasano wake wakomigwa, bahaja kona usungu kalela.

²⁰ Avo viyakalile yohunyalika na kulonda kudanganika, waja iwang'hunga wamulongela, "Sikuudumbe, kulela mwana wa kimbigalo." Lakini hawategeleze hebu kuwedika.

²¹ Kamkema mwana ayo Ikabodi, kalonga, "Ukulu ulawanya kwa Waizilaeli," kwavija sanduku da lagano da Imulungu disoligwa, vivija mkasano wake na tata mkwe wake wose wadanganika.

²² Avo kalonga, "Ukulu ulawanya kwa Waizilaeli, kwavija sanduku da lagano da Imulungu disoligwa."

5

Sanduku da lagano vidikalile kwa Wafilisiti

¹ Wafilisiti viwadisolile disanduku da lagano da Imulungu, wadipapa kulawa kuna ing'hambi ya Ebenezeli mbaka kudibuga da Ashidodi.

² Abaho wadigala disanduku da lagano da Imulungu mng'anda ya dinyago da Dagoni na wadika behi na dinyago.

³ Imitondo, wanhu wa buga da Ashidodi viwalamuke wajona dija dinyago da Dagoni dilagala kingubanguba kuulongozi wa sanduku da lagano da Mndewa Imulungu. Wadinula na wadika kabilii aho kudikalile.

⁴ Viwalamuke imitondo iyagwe, wajona dinyago da Dagoni dilagala kingubanguba kuulongozi wa sanduku da lagano da Mndewa Imulungu, kuno dipala na imikono ga dinyago vose vikanhigwa vikala hasi hana ikizingiti cha umulango, ditufi da Dagoni diiyeka dijo disigale.

⁵ Avo iwalava nhosa wa dinyago da Dagoni na wanhu wose ogwingila mng'anda ya Dagoni kuditambikila aka Ashidodi, viwokwingila mng'anda ya Dagoni hawakanyaga ikizingiti cha umulango mbaka lelo.

⁶ Udhali wa Mndewa Imulungu ukala mkulu kwa iwanhu wa buga da Ashidodi na ivijiji vikalile behi, na kawagalila utamu wa mipute.

⁷ Wanhu wa Ashidodi viwonile avo walonga, “Sanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli sikudikale na siye, kwavija mkono wa Imulungu utukoboza siye hamoja na imulungu wetu Dagoni.”

⁸ Avo wawakema iwakulu wose wa Wafilisiti na wawalongela, “Tuditendeze sanduku dino da lagano da Imulungu wa Izilaeli?”

Waja iwakulu wawedika, “Sanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli digaligwe aka Gati.” Avo wadigala disanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli aka Gati.

⁹ Lakini viwadigalile aka kudibuga da Gati Mndewa Imulungu kawagela bwembwe iwanhu wa dibuga dijo. Kawakoboza iwanhu wa buga dijo, wabwanga na wavele, kawagalila mipute hagati yao.

¹⁰ Avo wadigala disanduku da lagano da Imulungu aka kudibuga da Ekiloni.

Lakini disanduku da lagano da Imulungu vidikalile dokwingila kudibuga da Ekiloni, iwanhu wa buga dijo wakemelela, “Watugalila sanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli ili yatukome siye na wanhu zetu.”

¹¹ Abaho wachola kwika mting'hano na iwakulu wose wa Wafilisiti, walonga, “Dibwezeni disanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli haja kumdisolile kwiza dotukoma siye na wanhu zetu.” Iwanhu wa dibuga jose wengilwa bwembwe kwavija Imulungu kakala yowakoboza ng'hani.

¹² Waja wahonyeke kudanganika wapata mi-pute na ndilo ya dibuga ivika mbaka kuulanga.

6

Sanduku da lagano dobwezigwa

¹ Avo sanduku da lagano da Mndewa Imulungu dikala mwiisi ya Wafilisiti kwa kipindi cha miyezi saba.

² Wafilisiti wawakema walava nhosa na watula ndagu zao na wawaauza, “Tuditendeze dino disanduku da lagano da Mndewa Imulungu? Tulongeleni tudibweze vilihi ako kutudisolile.”

³ Hewo wawalongela, “Mwahadibweza disanduku da lagano da Imulungu wa Izilaeli, sikumdibweze makono gaiyeka, lakini mdibweze na nhosa ya kulihila gehile. Abaho mohonyigwa na mojuwa habali kakala yowakoboza kamba vivo”

⁴ Wawaauza, “Nhosa gani ya kulihila gehile ilondigwa tuilihe?”

Wao wawedika, "Mipute mitano ya zahabu na mbewa watano wa zahabu, kamba iwakulu watano wa Wafilisiti viweli, kwavija mweye mose na iwakulu zenu mupata ayo imikubulo.

⁵ Avo mutende vinyago va imipute na vinyago va iwambewa obananga isi yenu na mumgwee ukulu Imulungu wa Izilaeli. Sengine koleka kuwakoboza mweye na imilungu yenu na isi yenu.

⁶ Sikumuitende mizoyo yenu midala kamba Wamisili na Falao viwatendile mizoyo yao midala. Imulungu viyawakoboze, vino hawawalekile Waizilaeli wasegele?

⁷ "Avo tandeni mtuka wa kubulula na ng'ombe wabili okong'heza lakini hawana fungigwa nila, muwafunge awo iwang'ombe mumtuka, abaho iwana wengizeni mdibumba jao.

⁸ Disoleni disanduku da lagano da Mndewa Imulungu mdike mumtuka. Mumgwazo wa disanduku ikeni uja umkoba wikigwe ivinyago va zahabu vija vimuliha kumwake kamba nhosa ya kulihila gehile. Abaho mudileke disegele.

⁹ Abaho muulole mtuka awo, kamba ochola mwiisi ya Izilaeli buga da Beti Shemeshi, baho tojuwa kamba heyo ayo yatukoboze siye, lakini kamba hadichola kuko, baho tojuwa kamba gano gatupata kamba mwila."

¹⁰ Avo awo iwanhu watenda vivo, wasola ng'ombe wabili okong'heza wawafunga mumtuka na iwana wawafungila mdibumba.

¹¹ Wadika disanduku da lagano da Mndewa Imulungu mumtuka hamoja na umkoba ukalile

na vinyago va zahabu va mbewa na vinyago va zahabu va mipute.

12 Waja iwang'ombe walongoza inzila ya kuchola Beti Shemeshi. Wagoga nzila ayo bila kubaguka ukumoso hebu ukudila, kuno olila mnzila. Waja iwakulu wa Wafilisiti wawakweleze mbaka kuna imbaka ya Beti Shemeshi.

13 Wanhu wa Beti Shemeshi wakala kubonde osenga ingano. Viwenule vihangha vao wajona sanduku da lagano, wadeng'helela ng'hani.

14 Avo uja umtuka uchola mbaka kumgunda wa Yoshua, imunhu wa Beti Shemeshi wima aho. Aho kukala na dibwe kulu, avo wautula awo umtuka wa kubulula na awo iwang'ombe wawalava nhosa ya kusoma moto kwa Mndewa Imulungu.

15 Walawi waditelemusa disanduku da lagano da Mndewa Imulungu na umkoba ukalile behi yake, mgati ukala na ivinyago va zahabu, na wavika mdibwe kulu. Abaho siku dijo iwanhu wa Beti Shemeshi wamulavila Mndewa Imulungu nhosa za kusoma moto na nhosa ziyagwe.

16 Waja iwakulu watano wa Wafilisiti wayona mbuli ayo na wabwela Ekiloni, siku didijo.

17 Vino avo ivinyago va zahabu va imipute viwagalile Wafilisiti kamba nhosa ya kulihila gehile kwa Mndewa Imulungu, kwa kila buga dimoja kinyago kimoja cha zahabu kwa buga da Ashidodi na Gaza na Ashikeloni na Gati na buga da Ekiloni.

18 Vija ivinyago va zahabu va mbewa vikala kamba vigeli gamabuga ga Wafilisiti galongozwe na iwakulu awo watano, mabuga gazunguluswe senyenge na ivijiji havizunguluswe senyenge. Dija didibwe kulu kudikalile disanduku da lagano

da Mndewa Imulungu uwo usindila mbaka lelo mumgunda wa Yoshua wa Beti Shemeshi.

¹⁹ Mndewa Imulungu kawakoboza wanhu wayagwe wa buga da Beti Shemeshi kwavija walola mgati ya sanduku da lagano da Mndewa Imulungu. Mndewa Imulungu kawakoma wanhu malongo saba na wanhu walila kwa usungu kwavija Mndewa Imulungu kawatowa kwa mikubulo mikulu.

Sanduku da lagano aka Kiliati Yealimu

²⁰ Abaho wanhu wa buga da Beti Shemeshi wailongela, “Nani yodaha kwima kuulongozi wa Mndewa Imulungu, ino Imulungu yang’alile? Na heyo kochola kwa nani kulawa hano kumwetu?”

²¹ Avo, wagala usenga kwa iwanhu wa Kiliati Yealimu, walonga, “Wafilisiti wadibweza disanduku da lagano da Mndewa Imulungu. Avo, mwize mdisole dikale kumwenu.”

7

¹ Abaho iwanhu wa Kiliati Yealimu wachola kudisola disanduku da lagano da Mndewa Imulungu, wadigala kuna ing’anda ya Abinadabu yakalile kulugongo. Wamsagula imwana Eleazali yadilole goya disanduku.

Samweli kotawala isi ya Izilaeli

² Sanduku da lagano da Mndewa Imulungu dikala aka Kiliati Yealimu kwa miyaka malongo mabili, kipindi acho Waizilaeli wose wamulillila Mndewa Imulungu yawataze.

³ Samweli kawalongela Waizilaeli wose, “Kamba mwahalonda kumbwelela Mndewa Imulungu kwa mizoyo yenu yose, muileke

imilungu iyagwe na minyago ya Ashitoleti, na mumgoge Mndewa Imulungu na mumsang'hanile heyo yaiyeka, na heyo kowagombola kulawa mmakono ga Wafilisiti."

⁴ Avo, Waizilaeli wavasa vinyago va Baali na zimhanda za Ashitoleti, wamsang'hanila Mndewa Imulungu yaiyeka.

⁵ Samweli kalonga, "Wating'hanizeni Waizilaeli wose ako Misipa na niye nowapulila kwa Mndewa Imulungu."

⁶ Avo Waizilaeli waiting'hanila aka Misipa. Wadeha mazi na kugagida kuulongozi wa Mndewa Imulungu kamba nhosa, siku ayo yose wafunga kuja na wamtambikila kwa kulonga, "Tumtendela nzambi Mndewa Imulungu." Samweli kawa msemi wa Waizilaeli aka Misipa.

⁷ Wafilisiti viwahulike kamba Waizilaeli waiting'hana aka Misipa, iwakulu wa Wafilisiti wachola kuwavamila. Waizilaeli viwahulike mbuli ayo wawadumba Wafilisiti.

⁸ Avo wanhu wa Izilaeli wamulongela Samweli, "Sambi uleke kumpula Mndewa Imulungu, Imulungu wetu, gendelela kumulilila ili yatukombole kulawa mmakono ga Wafilisiti."

⁹ Samweli kasola ng'hondolo yokong'ha kamulava kwa Mndewa Imulungu kamba nhosa ya kusakaza, abaho Samweli kamulilila Mndewa Imulungu mbuli ya Waizilaeli, na Mndewa Imulungu kahulika kililo chake.

¹⁰ Kipindi Samweli viyakalile kolava ayo inhosa ya kusakaza, Wafilisiti wakala behi ili wawavamile Waizilaeli, lakini Mndewa Imulungu kabuma kwa sauti ng'hulu kwa

Wafilisiti. Wafilisiti wengilwa bwembwe na wakimbila chaka chaka mgameso ga Waizilaeli.

¹¹ Waizilaeli wasegela ako Misipa wawakweleleza. Wafilisiti wawakoma mnzila mbaka behi na dibuga da Beti Kali.

¹² Abaho Samweli kasola dibwe kadisimika hagati ya Misipa na Sheni, dibwe dijo kadikema Ebenezeli, kwavija kalonga, “Mbaka sambi Mndewa Imulungu katutaza.”

¹³ Avo, Wafilisiti walemelwa na hawengile kabilii mwiisi ya Izilaeli. Mkono wa Mndewa Imulungu uwakoboza Wafilisiti siku zose za ugima wa Samweli.

¹⁴ Gaja gamabuga ga Izilaeli, Wafilisiti wakalile wagasolile, gabwezigwa kwa Waizilaeli, kulawa buga da Ekiloni mbaka buga da Gati na Waizilaeli waigombola isi yao yose. Avo kukala na tindiwalo hagati ya Waizilaeli na Waamoli.

¹⁵ Samweli kakala msemi wa iwanhu wa Izilaeli siku zose za ugima wake.

¹⁶ Kila mwaka Samweli kakala yotembelela mabuga ga Beseli na Giligali na Misipa. Kakala msemi wa iwanhu wa Izilaeli kuna gamabuga gago gose.

¹⁷ Abaho kakala yobwela ukae kumwake ako Lama, na kuko vivija kakala msemi wa Waizilaeli na vivija kamzengela Mndewa Imulungu upango wa kulavila nhosa.

¹ Samweli viyakuwile mvele, kawatenda wange wa ikimbigalo wawe wasemi wa iwanhu wa Izilaeli.

² Mwanage wa chaudele wa ikimbigalo kakala yokemigwa Yoeli, na wa kabilo kakemigwa Abiya. Wose wabili wakala wasemi ako Beelisheba.

³ Lakini iwana hawakweleleze nzila za tatao ila walonda kupata vinhu, watogola kubokela hongo na waigalusa haki.

⁴ Abaho iwavele wose wa Izilaeli waiting'hana hamoja na wachola kudibuga da Lama kwa Samweli,

⁵ wamulongela, “Lola, gweye kwa mvele, na wanago hawakweleza nzila zako gweye. Avo tusagulile mndewa ili yatutawale kamba vizili isi zose ziyagwe.”

⁶ Lakini Samweli hanogelwe na mbuli ayo iwalongile, “Tugwelele mndewa yatutawale.” Avo, Samweli kampula Mndewa Imulungu.

⁷ Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Tegeleza kila kinhu kiwokulongela iwanhu, kwavija hawakulemile gweye, ila wanilema niye sambi niwe mndewa kumwao.

⁸ Kamba viwatendile viniwalavile Misili, wanileka niye, na oisang'hanila imilungu iyagwe mbaka lelo, kamba viwanilekile niye na kuisang'hanila imilungu iyagwe, vivo viwokutendela na gweye.

⁹ Avo, gweye wategeleze, lakini uwazume ng'hani na uwalongele kunze kunze ago gonda watendeligwe na ayo imndewa yonda yawatawale.”

¹⁰ Avo, Samweli kawalongela iwanhu gose gay-alongile Mndewa Imulungu kwa awo wampulile yawasagulile mndewa.

¹¹ Samweli kawalongela, "Vino vivo vonda yawatendele imndewa yonda yawatawale mweye, kowasola wanenu wa kimbigalo na kowatenda wawe waendelesha mituka yake na wayagwe kowatenda wakwela falasi zake na wayagwe kowatenda wawe wakimbilaji kuulongozi wa mituka yake.

¹² Wayagwe kowatenda wawe wemilizi wa wakalizi maelufu na wayagwe wemilizi wa wakalizi malongo matano kwa malongo matano. Wayagwe kowatenda walime na kusenga migunda yake na wayagwe kowatenda watende vinhu va kung'hondo na vinhu vilondigwa na imituka yake.

¹³ Kowasola wandele wenu wamtendele mavuta gonung'hila goya na watelekaji na okaji wa magate.

¹⁴ Koisola migunda yenu inogile, na migunda yenu ya mizabibu na mizeituni, na kowagwelela wasang'hanaji zake.

¹⁵ Kosola fungu da longo da ndiya yenu na zabibu zenu na kowagwaa vilongozi wake na wasang'hanaji zake.

¹⁶ Kowasola watumwa zenu wa kimbigalo na wa ikitwanzi, na wabwanga wenu wanogile na vihongwe wenu, kowatenda wamsang'hanile.

¹⁷ Kosola fungu da longo da fugo zenu zose, na mweye mokuwa watumwa zake.

¹⁸ Siku dijo dahavika mweye molila mbuli ya ayo imndewa yumumsagule wenyego, lakini Mn-

dewa Imulungu honda yawedike bule.”

¹⁹ Lakini iwanhu walema kumtegeleza Samweli, wamulongela, “Haduhu, tolonda mndewa yatutawale,

²⁰ ili na siye tuwe kamba iwanhu wa isi zose ziyagwe, na imndewa wetu kotutawala na kotulongoza na kokuwa kilongozi wetu kuing'hondo yetu.”

²¹ Samweli viyazihulike mbuli zose ziwalile olonga iwanhu, kabwela kamulongela Mndewa Imulungu.

²² Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Wategeleze na uwagwelele mndewa.” Samweli kawalongela Waizilaeli wabwele mna gamabuga gao.

9

Sauli koiting'hana na Samweli

¹ Kukala na munhu imoja mgoli kulawa mdikabilia da Benjami twaga jake Kishi, mwanage Abiel, Abiel mwanage Zelo, Zelo mwanage Bekolati, Bekolati mwanage Afia.

² Kishi kakala na mwana wa kimbigalo yakemigwe Sauli, Sauli kakala mbwanga yanogile, kukala kuduhu munhu yanogile kubanza Sauli mwiisi ya Izilaeli, kakala mtali kubanza wayagwe, wose wamvikila mmaega.

³ Siku dimoja vihongwe wa Kishi tatake Sauli wapotela, avo Kishi kamulongela imwana Sauli, “Sola mbwanga imoja muchole mukawazahile waja ivihongwe.”

⁴ Wawazahila mwiisi ya kuvigongo va Efulaimu na mwiisi ya Shalisha, lakini awo ivihongwe hawoneke bule. Vivija wabita mwiisi ya Shaalimu kuwazahila, lakini hawawapatile bule awo ivihongwe. Abaho wawazahila mwiisi ya Benjamini, lakini hawawone bule.

⁵ Viwavikile mwiisi ya Sufu, Sauli kamulongela ija imsang'hanaji yacholile na heyo, "Tubwele ukae kwiza tatangu koleka kugesa vihongwe na kosonga kuwa na shaka na siye."

⁶ Lakini ayo imsang'hanaji kamwidika, "Beta tanhu, kudibuga dino kuna munhu wa Imulungu, na wanhu omtogola ng'hani kila kinhu choolonga chokuwa vivo. Avo tuchole tukamulon-gele sengine kodaha kutulongela mwanza wetu okuwaze."

⁷ Sauli kamuuza ayo imsang'hanaji, "Abaho twahachola tomgwaa choni? Magate gose gesha mumkoba wetu, haduhu kinhu chochose chonda tumgalile ayo imunhu wa Imulungu kamba nhunza. Vino tuna choni?"

⁸ Ija imsang'hanaji kamwidika Sauli, "Lola niye nina sente ndodo. Nomgwaa imunhu ayo wa Imulungu yatulongele nzila ya kubitila."

⁹ Bahو umwaka mwiisi ya Izilaeli kamba munhu yahalonda kujuwa kinhu kulawa kwa Imulungu, kolonga, "Tuchole kwa mulolaji," kwavija mtula ndagu wa sambi ako umwaka kakemigwa mulolaji.

¹⁰ Sauli kamwidika, "Kulonga goya, haya tuchole." Avo wachola kudibuga dija yang'halii kokala imunhu wa Imulungu.

¹¹ Viwakalile okwela kulugongo kuchola kudibuga, wawating'hana wandele ochola kudeha mazi, wawaiza waja iwandele, "Amweye hana mulolaji kudibuga dino?"

¹² Waja iwandele wawedika, "Ona kakuko, ka aho kuulongozi wenu mwahatausa momvika. Keza lelo kwavija lelo iwanhu olava nhosa ihanhu ha kutambikila.

¹³ Mwahavika kudibuga momvika yang'halii honachola ihanhu ha kutambikila kuja ndiya. Wanhu hawaja ndiya mbaka heyo yavike, kwavija heyo kolondigwa yaitambikile inhosa abaho waja wagonekigwe oja. Avo tauseni kwavija sambi baha momvika."

¹⁴ Wachola mbaka kudibuga viwengile kudibuga, wamona Samweli kolawa kudibuga na kolongozela ihanhu ha kutambikila.

¹⁵ Avo, Mndewa Imulungu kakala yamgubulile Samweli siku dimoja yang'halii Sauli hanachola, kamulongela,

¹⁶ "Mayo saa kamba ino nokugalila munhu wa isi ya kabilia da Benjamine. Umgidile mavuta yawe kilongozi wa wanhu zangu wa Izilaeli, heyo kowagombola wanhu zangu kulawa kwa Wafilisiti. Nigona magazo ga iwanhu zangu na kililo chao kinivikila."

¹⁷ Samweli viyamonile Sauli, Mndewa Imulungu kamulongela, "Ino ayo imunhu inikulon gele, ino ayo yonda yawatawale wanhu zangu."

¹⁸ Avo Sauli kamkxesela Samweli aho hana ulwivi lwa dibuga kamuuza, "Chonde, ndagusile ing'anda ya mulolaji."

¹⁹ Samweli kawalongela, “Niye ayo mulolaji, longola ukaribete aho ihanhu ha kutambikila, kwavija lelo koja hamoja na niye na mayo imitondo nokuleka usegele, na nokulongela gose geli mmoyo wako.

²⁰ Waja ivihongwe wapotele siku ndatu zibile, sikumuwagelegeze kwavija oneka. Avo nani Waizilaeli iwomulonda? Kamba siyo gweye na iwanhu wose wa ng'anda ya tatako?”

²¹ Sauli kamulongela, “Niye nolawa mdikabila da Benjamini, ijo kabilia dodo kubanza makabila gose ga Izilaeli. Na lukolo lwangu niye alo lukolo ludodo kubanza ng'holo zose mdikabila da Benjamini. Habali konongela mbuli kamba azo?”

²² Abaho Samweli kamgala Sauli na msang'hanaji wake kudigati, na kawagwaa hanhu ha kukala hanogile hamoja na iwageni wagonekigwe wakalile kamba malongo madatu.

²³ Samweli kamulongela imtelekaji, “Ngalila ija inyama inikugwelele na kukulongela uike hamgwazo.”

²⁴ Mtelekaji kachola kusola kihili na nyama iyagwe ikalile uchana ya kihili, kavika hana uulongozi wa Sauli. Abaho Samweli kamulongela Sauli, “Kino acho kikigwe mbuli yako, diya kwavija kikigwa mbaka saa isaguligwe ili uje na iwageni.” Avo siku dijo Sauli kaja hamoja na Samweli.

²⁵ Viwabwelile kudibuga kulawa ihanhu ha kutambikila, lusazi lukala lutandigwe goya kudigati da uchanha na Sauli kawasa kuko.

²⁶ Ulukwili Samweli kamulamusua Sauli kudigati da uchanha kuyawasile, “Lamuka, nikusindikize

ubwele ukae.” Avo, Sauli kenuka, avo wose wabili heyo na Samweli wailongoza mnzila.

²⁷ Viwakalile olawanya kudibuga, Samweli kamulongela Sauli, “Mulongele ayo imsang’hanaji yalongole na yahasegela gweye wime kidogo ili nikulongele imbuli ya Imulungu.”

10

¹ Samweli kasola tabatilo ndodo ya mavuta na kamgidila Sauli kudipala, kamnonela na kamulongela, “Mndewa Imulungu kakusagula uwe kilongozi wa wanhu zake.

² Lelo twahailaga kowating’hanila wanhu wabili behi na panga da Laheli kuna imbaka ya isi ya Benjamini ako Selisa na hewo okulongela kamba waja ivihongwe omuwazahila oneka na tatako kaleka kugelegeza ivihongwe sambi kokugelegeza gweye na kolonga, ‘Nhendeze mbaka nimpate mwanangu?’

³ “Abaho wahavika kuna idibiki da mwaloni ako Taboli, hanhu aho kowating’hana wambigalo wadatu ochola kumulavila nhosa Imulungu, ako Beseli. Imoja kapapa wana mbuzi wadatu, na wakabili kapapa magate madatu na wakadatu kapapa mfuko wa ng’hwembe wa divai.

⁴ Okulamusa na okugwaa magate mabili na gweye ugabokele kulawa mmakono gao.

⁵ “Abaho uchole Gibeal Elohimu, hanhu aho hana ing’hambi ya Wafilisiti. Vonda wingile kudibuga koditing’hana bumbila da watula ndagu olawa kutambika, na kuno kilimba na ngoma na kilongelunge na bango vikala vitowigwa kuulongozi wao viwakalile olagula.

6 Abaho Loho wa Mndewa Imulungu kokwizila kwa nguvu na gweye kosonga kulagula hamoja na hewo, na gweye kokuwa munhu iyagwe.

7 Avo vahakulawilila vinhu avo, chochose chulonda kutenda, kitende kwavija Imulungu ka-hamoja na gweye.

8 “Ulongole ukaniibete kudibuga da Giligali. Niye nokwiza kulava nhosa za kusoma moto na nhosa za kugala kuilumba, lakini umbete aho kwa siku saba mbaka vonda nize kukulongela chauktenda.”

9 Sauli viyamulekile Samweli, Imulungu kam-tenda Sauli yawe na moyo unogile. Gaja gose gayalongeligwe na Samweli galawilila siku didija.

10 Viwavikile Gibe, waditing'hana bumbila da watula ndagu na Loho wa Imulungu kamwizila kwa nguvu, bahaja Sauli kasonga kulagula hamoja na iwatula ndagu.

11 Wanhu wamjuwile Sauli aho umwaka, viwamone kolagula waiuza, “Kimulawila choni mwanage Kishi? Vino Sauli nayo imoja wa iwatula ndagu?”

12 Munhu imoja kulawa kudibuga dijo kauza, “Tatao nani?” Avo kulawilila ulonzi, “Vino Sauli nayo imoja wa watula ndagu?”

13 Sauli viyamambukize kulagula kachola ihanhu ha kutambikila.

14 Avo, tatake mdodo Sauli viyamonile Sauli na msang'hanaji wake kamuuza, “Mukala kwahi?”

Sauli kamwidika, “Tukala tucholile kuwaza-hila vihongwe. Vitonile hatuwona tuchola kwa Samweli.”

15 Tatake mdodo kamulongela, “Nongela Samweli kakulongela choni?”

16 Sauli kamwidika, “Katulongela vihongwe oneka.” Lakini Sauli hamulongele kamba Samweli kamulongela kokuwa mndewa.

Sauli kotendigwa mndewa

17 Avo Samweli kawakema wanhu wose waiting'hane hamoja aka Misipa kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

18 Viwaiting'hane kawalongela, “Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli kolonga vino, ‘Niwalava Waizilaeli kulawa mwiisi ya Misili, niwhonya kulawa mmakono ga Wamisili na iwendewa wose wawadununze.’

19 Lakini sambi mmulema Imulungu wenu, yakuhonyeni mmagazo genu na madununzo genu na mweye mulonga molonda mndewa. Avo izoni kuulongozi wa Mndewa Imulungu kwa makabila genu na kwa ng'holo zenu ili mndewa wenu yasaguligwe.”

20 Abaho Samweli kadigala behi yake kila kabilia mna gamakabila gose ga Izilaeli, na simbi idigwila kabilia da Benjamini.

21 Samweli kazigala behi yake ng'holo zose zili mna dikabila da Benjamini, na lukolo lwa Matili lusaguligwa kwa simbi, abaho Sauli mwanage Kishi kasaguligwa kwa simbi. Lakini viwamzahile Sauli hawamonile bule.

22 Avo wamuuzza Mndewa Imulungu kabilis, “Kuna munhu iyagwe kokwiza?”

Mndewa Imulungu kawedika, “Loleni, kaifisa kuna imizigo.”

²³ Avo wachola kumpekula na kumgala kuu-longozi. Viyemile hamoja na wayage koneka mtali kubanza iwanhu wose na wakala omvika mmaega.

²⁴ Samweli kawalongela iwanhu wose, “Mmona imunhu ino iyasaguligwe na Mndewa Imulungu? Kuduhu munhu yoigala na heyo mna iwanhu wose.”

Wanhu wose watowa lukanze walonga, “Mndewa yakale siku zose.”

²⁵ Samweli kawalongela iwanhu wose udahi na sang’hano za mndewa, kazandika mna ikitabu na kakika kuulongozi wa Mndewa Imulungu, labaho Samweli kawalaga wanhu wose wasegele kila munhu ukae kumwake.

²⁶ Vivija Sauli kachola ukae kumwake ako Gibea hamoja na wambigalo wene nguvu wakwasigwe mizoyo yao na Imulungu.

²⁷ Lakini wanhu watatali walonga, “Vino munhu ino kodaha kutukombola?” Wambezeli Sauli na hawamgwelele nhunza yoyose, lakini Sauli kanyamala tuluu.

11

Sauli kodigombola buga da Yabeshi Gileadi

¹ Abaho Nahashi mndewa wa Waamoni, kachola kadizunguluka buga da Yabeshi Gileadi. Iwanhu wose wa Yabeshi Gileadi wamulongela Nahashi, “Ika malagano na siye na siye tokusang’hanila.”

² Heyo kawedika, “Mwahalonda twike malagano na mweye, lagano jangu kwa kila

imoja wenu nimtobole siso da mkono wa kudila, avo Waizilaeli wose okona kinyala.”

³ Waja iwavele wa Yabeshi Gileadi wamulon-gela, “Tugwelele siku saba ili tuwalagize wasenga mwiisi yose ya Izilaeli. Kamba kuduhu munhu wakutugombola, toigala wenyego kumwako.”

⁴ Waja iwasenga viwavikile koyokala Sauli ako kudibuga da Gibe, viwawalonge wanhu mbuli ayo wanhu wose walila kwa sauti.

⁵ Sauli kakala yobwela kumgunda na ng'ombe wake, kauza, “Kilawila choni? Habali wanhu olila?” Wamulongela uja uusenga ulawile Yabeshi Gileadi.

⁶ Sauli viyahulike avo, Loho ya Mndewa Imulungu imwizila kwa nguvu, na heyo kagevuzika ng'hani.

⁷ Kawasola ng'ombe wabili kawakanha kanha vihande vihande, kawagwaa waja iwasenga wakavike mna imbaka ya Izilaeli kuno walonge munhu yoyose hailumba na Sauli na Samweli kuna ing'hondo ng'ombe zake otendigwa kamba vino. Waizilaeli wadumba kija chayalondile kutenda Mndewa Imulungu, avo wose wailumba na hewo.

⁸ Sauli kawating'haniza wanhu ako Bezeki, kulawa Izilaeli wakala wanhu laki ndatu na kulawa Yuda wakala wanhu elufu selasini.

⁹ Wawagwaa usenga waja wagalile uusenga wa ichanduso kulawa Yabeshi Gileadi, “Walongeleni mayo zuwa dahawa hachanha mokuwa mukomboligwa.” Viwapatile usenga wachola kuwalongela wanhu wa Yabeshi Gileadi na hewo wadeng'helela.

¹⁰ Avo wanhu wa Yabeshi Gileadi wakala omkekela Nahashi, wamulongela, “Mayo toigala wenyego kumwako utende chochose chiuulonda.”

¹¹ Ulukwili Sauli kagola vibumbila vidatu, wose wachola kuna ing’hambi ya Waamoni na kuwakoboza, mbaka viivikile imisi wakomigwa Waamoni wengi, na waja wasigale wapwililika na kukala kuduhu wakalile hamoja.

¹² Abaho Waizilaeli wamulongela Samweli, “Wakwahi waja iwanhu walongile Sauli sikuyawe mndewa wetu? Wagalen iwanhu awo tuwakome.”

¹³ Avo, Sauli kawalongela, “Haduhu munhu yonda yakomigwe lelo, kwavija siku ya lelo Mndewa Imulungu kaigombola Izilaeli.”

¹⁴ Samweli kawalongela iwanhu, “Tucholeni wose Giligali tukalonge kamba Sauli ayo mndewa.”

¹⁵ Iwanhu wose viwavikile Giligali, wamsimika Sauli kuulongozi wa Mndewa Imulungu kamba mndewa. Sauli hamoja na iwanhu wa Izilaeli wadeng’helela ng’hani, na wamulavila Mndewa Imulungu nhosa za kugala kuilumba.

12

Samweli kowalaga Waizilaeli

¹ Abaho Samweli kawalongela Waizilaeli wose, “Nhegeleza mbuli zose zimunilongele, na niye niwasimikila mndewa wenu.

² Sambi, muna mndewa wakuwalongoza. Niye namvele, wanangu wa kimbigalo wa hamoja na mweye. Ng’ala kilongozi wenu tangu ving’halile mbwanga.

3 Niye nabahano kamba kuna kinhu chochose kinhendile kihile, laveni usindila kuulongozi wa Mndewa Imulungu na mndewa wake iyamsagule. Kuna ng'ombe hebu kihongwe wa munhu inimbokile? Kuna munhu yoyose inimbunzile? Hebu kumdununza munhu yoyose? Nibokela sente ya munhu ili nimulekele yatende mbuli zake? Longeni na niye nowabwezelala.”

4 Wamulongela, “Ka hutubunzile hebu kutudununza, na husolile kinhu cha munhu yoyose.”

5 Samweli kawalongela, “Mulonga na Mndewa Imulungu iyo imsindila wenu, na mndewa wake iyamsagule, mnyona nabule kitala kinhendile.”

Wamulongela, “Mndewa Imulungu mwenyego iyo imsindila.”

6 Samweli kawalongela, “Mndewa Imulungu iyo yawasagule Musa na Haluni, heyo iyo yawalavile iwahenga zenu mwiisi ya Misili.

7 Avo inukeni baho kumwili, niwalongele kuulongozi wa Mndewa Imulungu abaho niwakumbuse mbuli zake za unzonza ziyatendile ili yawakombole iwahenga zenu na mweye.

8 “Yakobo viyengile isi ya Misili, na Wamisili viwakalile owadununza, wahenga zenu wamulilila Mndewa Imulungu, avo Mndewa Imulungu kawatuma Musa na Haluni, hewo iwo wawalavile mwiisi ya Misili na kuwatenda mukale mwiisi ino.

9 “Lakini wamsemwa Mndewa Imulungu, Imulungu wao, na heyo kawagela mmakono ga Sisela, mkulu wa iwakalizi wa Hazoli, na mmakono ga

Wafilisiti na mndewa wa Moabu. Isi azo ziitowa na wahenga zenu na kuwahuma.

¹⁰ Wahenga zenu wamulilila Mndewa Imulungu kuno olonga, ‘Tukutendela mbuli zihile kwavija tuleka kukutambikila gweye na tuvitambikila vinyago va Baali na mhanda za Ashitoleti. Utugombole kulawa mmakono ga wano iwotwihila, na siye tokusang’hanila.’

¹¹ Bahohi Mndewa Imulungu kamtuma Yelubaali, abaho kamtuma Bedani, abaho kamtuma Yefisa, na wakimambukizo kanitura niye Samweli. Kila imoja wetu kawagombola kulawa kwa iwanhu owehila wamzungulukeni, mbaka vino mokala moyo hole.

¹² “Lakini vimonile Nahashi mndewa wa Waamoni keza kuwakoboza, mumulema Mndewa Imulungu wenu, ayo yeli mndewa wenu, munongela, ‘Ka tolonda mndewa yatutawale.’

¹³ Avo, imndewa yummulondile ayuno, ayo yummumpulile Mndewa Imulungu yawagwee mndewa, na heyo kawagweleleni.

¹⁴ Kamba mwahamduumba Mndewa Imulungu na kumsang’hanila na kumtegeleza bila kubena malagizo gake, mweye hamoja na mndewa wenu yowatawala, mwahamuinza Mndewa Imulungu, Imulungu wenu, heyo kowatendela ganogile.

¹⁵ Lakini kamba hamumtegeleza Mndewa Imulungu na kugagoga malagizo gake, avo Mndewa Imulungu komkobozeni mweye hamoja na mndewa wenu.

¹⁶ “Avo mina, mukale goya mulole mbuli ya Mndewa Imulungu yonda yatende ako kumwande.

¹⁷ Kwavija mna ikipindi kino cha kusenga

ngano mvula kuduhi, avo nompula Mndewa Imulungu yagale mvula na ng'huwa, na mweye mojuwa mbuli zenu zihile zimumtendele Mndewa Imulungu, kwa kulonda muwe na mndewa wenu.”

18 Avo Samweli kampula Mndewa Imulungu na heyo Mndewa Imulungu kagala mvula na ng'huwa siku ngima. Wanhu wose wamdumba Mndewa Imulungu na Samweli.

19 Abaho wamulongela Samweli, “Chonde, gweye tupulile kwa Mndewa Imulungu siye wasang'hanaji zako, ili tuhonyeke na ifa, kwavija twengeza nzambi zetu kwa mbuli ayo ihile ya kulonda tuwe na mndewa wetu.”

20 Samweli kawalongela, “Sambi mudumbe, kweli mutenda mbuli ihile. Lakini sikumuleke kumkweleleza Mndewa Imulungu na msang'hanileni Mndewa Imulungu wenu kwa mizoyo yenu yose.

21 Sikumuikweleleze minyago ilibule chochose na wala haidaha kuwagombola, kwavija haifaya kwa chochose.

22 Kwavija kanogelwa kuwatendela wanhu zake, avo kwa ukulu wa twaga jake hawaleka wanhu zake.

23 Lakini niye sidaha kuleka kuwapulila kwa Mndewa Imulungu, nahatenda avo nokuwa nimtendela vihile Mndewa Imulungu, niye nogendeleta kuwafunza nzila inogile na ya haki.

24 Avo mweye mdumbeni Mndewa Imulungu na mumsang'hanile kwa mizoyo yenu yose ilibule lusikisiki. Gelegezeni gaja ganogile gayawaten-dele.

25 Lakini kamba mwahagendeleta kutenda gehile mofagiligwa mweye hamoja na imndewa wenu.”

13

Ng'hondo na Wafilisiti

1 Sauli kakala na miyaka malongo madatu viyawile mndewa, kaitawala isi ya Izilaeli kwa miyaka malongo mane na mibili.*

2 Sauli kasagula Waizilaeli elufu ndatu, mna iwao, wanhu elufu mbili kakala nao aka Mikimashi kuna iisi ya lugongo lwa Beseli. Na wanhu elufu imoja wakala na Yonatani aka Gibea mwiisi ya Benjamini. Na waja wanhu wasigale kawalon-gela wabwele ukae.

3 Yonatani kaitowa ng'hambi ya Wafilisiti, ikalile aka Geba, Wafilisiti waihulika mbuli ayo. Nayo Sauli katowa mhalati mwiisi yose kuno kolonga, “Tegelezeni Waizilaeli.”

4 Waizilaeli wose wahulika kamba Sauli kai-huma ng'hambi ya Wafilisiti, hata avo Wafilisiti wawagevuzikila Waizilaeli. Waiting'hana hamoja na wamuwinza Sauli aka Giligali.

5 Wafilisiti waiting'hana hamoja waitowe na Waizilaeli na wakala na mituka ya kubulula elufu selasini, wakalizi wakukwela falasi wakala elufu sita na wakalizi wa kutembela na migulu wakala wengi kamba utilili, wose wachola kwika ng'hambi yao aka Mikimashi mwambu wa kudi-lawila zuwa wa Beti Aveni.

---

* **13:1** Hatujuwa bule kamba Sauli kakala na miyaka mingahi na katawala kwa miyaka mingahi. Ivitabu va umwaka va kiebulania mbuli azo hazijuwigwa bule.

⁶ Waizilaeli viwonile wammagazo na wagelegeza kamba ohumwa kuing'hondo avo waifisa, wayagwe waifisa mmihango na mvisolo na mvisima na mmisimo na mmibwe,

⁷ na Waizilaeli wayagwe waloka lwanda lwa Yolidani wengila mwiisi ya Gadi na mwiisi ya Gileadi.

Sauli kakala yang'halii Giligali na wanhu wakalile hamoja na heyo wamuwinza kuno ogwaya kwa bwembwe.

⁸ Sauli kambeta Samweli kwa kipindi cha siku saba, kamba Samweli viyalongile. Lakini Samweli hacholile bule ako Giligali, na wanhu wasonga kupwililika.

⁹ Avo Sauli kawalongela, “Nigalileni hano nhosa ya kusoma moto na nhosa ya kugala kuilumba.” Na heyo Sauli kalava nhosa ya kusoma moto.

¹⁰ Kipindi Sauli viyakalile yokewishiliza kulava inhosa ya kusoma moto, Samweli nayo kavika, Sauli kalawa kunze kumbokela na kumulamusa.

¹¹ Samweli kamuuza, “Kotenda choni hano?”

Sauli kamulongela, “Vinyonile wanhu opwililika na gweye hunavika kwazija zisiku ziwikile, na Wafilisiti waitanda kwa ng'hondo ako Mikimashi,

¹² nigesa kamba Wafilisiti waheza kuno Giligali kunitoa, na niye nikala ning'halii sina mpula Mndewa Imulungu yanyonele bazi. Avo nyona nilave mwenyego nhosa ya kusoma moto.”

¹³ Samweli kamulongela, “Kutenda kinhu cha ubozi, hudigogile lagizo da Mndewa Imulungu, Imulungu wako. Maza wahatendile kamba

viyakulagize kutenda, wahautendile undewa wako wime mwiisi ya Izilaeli milele.

¹⁴ Avo undewa wako honda ugendelele kwavija gaja gamalagizo gayakulonge Mndewa Imulungu hugatendile. Avo, Mndewa Imulungu kamzahila munhu yogesa kodaha kukweleleza malagizo gake na kamsagula yawe kilongozi wa wanhu zake.”

¹⁵ Samweli kasegela Giligali kachola Gibe a kuna iisi ya Benjamini. Sauli kawating'haniza iwanhu iwakalile nao na viyawapetile wakala kamba wanhu magana sita.

¹⁶ Sauli na mwanage Yonatani hamoja na wanhu yakalile nao, wakala Geba mwiisi ya Benjamini na hewo Wafilisiti weka ng'hambi aka Mikimashi.

¹⁷ Wafilisiti walawa kuna ing'hambi yao na wachola kuwakoboza kuno waigola vibumbila vidatu. Kibumbila kimoja kilongozela kudibuga da Ofula mwiisi ya Shuali.

¹⁸ Kibumbila kiyagwe kilongozela Beti Holoni, na kiyagwe kilongozela nzila ya kuchola kubonde da Seboimu mwambu wa kuluwala.

¹⁹ Kipindi acho isi ya Izilaeli ikala yabule munhu yotenda na kuhonda vuma, avo Wafilisiti walonga, “Waizilaeli sikuwatende misime hebu migoha.”

²⁰ Kila Mwiizilaeli kachola mwenyego kwa Wafilisiti ili yapishiligwe gembe hebu shoka hebu sululu hebu sengo.

²¹ Waizilaeli wakala oliha kwa bei ng'hulu, sente mbili mbuli ya kupishila sululu na

magembe ga kulimila na ng'ombe, na sente imoja mbuli ya kupishila shoka hebu mihibilo.

²² Avo siku ya ing'hondo haduhu munhu yoyose mna iwaja wakalile hamoja na Sauli na Yonatani yakalile na sime hebu mgoha, ila heyo Sauli na mwanage Yonatani.

²³ Wafilisiti wagala kibumbila cha wakalizi ili wakalize inzila ikalile hagati ya vigongo vibili ako Mikimashi.

14

Yonatani kowahuma Wafilisiti

¹ Siku dimoja Yonatani mwanage Sauli kamulongela mbwanga yompapila ivinhu va ing'hondo, "Izo tuchole umwambu wa ing'hambi ya Wafilisiti." Lakini Yonatani kakala hamulongele bule tatake Sauli.

² Sauli keka ng'hambi mdibiki da mkomamanga ako Migiloni, kunze ya buga da Gibe, hamoja na wanhu magana sita.

³ Mna iwanhu awo kakala Ahiya mwanage Ahitubu ndugu yake Ikabodi mwanage Finehasi, mzukulu wa Eli, mulava nhosa wa Mndewa Imulungu kudibuga da Shilo yakalile yovala kikoti cha ulava nhosa. Wanhu hawajuwile kamba Yonatani kasegela.

⁴ Nzila iyalondile kubita Yonatani kuvika kuna ing'hambi ya Wafilisiti, ikala na vigongo vibili va mabwe, lugongo lumoja lukemigwa Bosesi, na luyagwe lukemigwa Sene.

⁵ Lugongo lumoja lukala mwambu wa kasikazini behi na buga da Mikimashi na lugongo

luyagwe lukala mwambu wa kusini behi na buga da Geba.

⁶ Avo Yonatani kamulongela ija imbwanga iyampapile ivinhu vake va ng'hondo, "Izo tuchole mwambu uja kuna ing'hambi ya iwanhu wano hawengile kumbi. Sengine Mndewa Imulungu kotutaza, kwavija Mndewa Imulungu kodaha kugombola kubitila wanhu wengi hebu wanhu kidogo."

⁷ Ija imbwanga kamulongela, "Chochose chuu-londa kutenda gweye tenda niye na hamoja na gweye, magesa gako gago magesa gangu."

⁸ Yonatani kamulongela, "Tuloke na tuwacholele iwanhu awo ili watone.

⁹ Kamba wahatulongela, 'Beteni mbaka tuvike aho hamwili,' tokala baho hatuwacholela.

¹⁰ Lakini wahatulongela, 'Izoni kumwetu,' avo towacholela kwavija acho chokuwa kilaguso kamba Mndewa Imulungu kawagela mmakono getu."

¹¹ Avo wailagusa ili Wafilisiti wawone. Wafilisiti viyawone walonga, "Muwona waja Waizilaeli olawa mna imisimo iwakalile waifisile."

¹² Wafilisiti wakalile kuna ing'hambi wamkema Yonatani na ija imbwanga wawalongela, "Izoni kuno kumwetu na siye towalongela mbuli."

Yonatani kamulongela ija imbwanga, "Niwinze kwavija Mndewa Imulungu kawagela mmakono ga Waizilaeli."

¹³ Avo Yonatani kakwela kwa makono, kuno imbwanga komkweleleza. Yonatani kawavamila Wafilisiti na kawabwanha hasi na ija imbwanga yamkweleleze kawakoma.

14 Kuna ing'hondo ayo ya ichanduso Yonatani hamoja na imbwanga ayo wawakoma wanhu mabongo mabili hanhu ha nusu heka.

15 Wakalizi wose wa Wafilisiti wengilwa bwembwe, wakalizi wakalile kuing'hambi, wakalizi wakalile kunze na wakalizi wakalile mvilingo na ivibumbila vicholile kuvamila wanhu, na isi yose igudaguda na ikala na bwembwe.

Kuhumwa kwa Wafilisiti

16 Wasepaji wa Sauli wakalile ako Gibea mwisi ya Benjamini wawona wanhu okimbila chaka chaka.

17 Sauli kawalongela wanhu iwakalile na heyo, “Ipeteni ili tujuwe nani kahaduhu.” Viwaipetile wajuwa kamba Yonatani na mbwanga iyompapilaga ivinhu vake va kuing'hondo wahaduhu.

18 Avo Sauli kamulongela Ahiya imulava nhosa, “Genda kadirsole disanduku da lagano da Imulungu.” Kipindi acho sanduku da Imulungu dikala hamoja na Waizilaeli.

19 Sauli yang'halì yolonga na imulava nhosa, nyangi zibanza ng'hani kuna ing'hambi ya Wafilisiti, avo Sauli kamulongela imulava nhosa, “Leka sambi udisole disanduku da lagano da Mndewa Imulungu.”

20 Sauli hamoja na wanhu zake waitanda goya kuitowa ng'hondo na Wafilisiti. Lakini wona Wafilisiti wasonga kuivamila wao kwa wao.

21 Waja Waizilaeli wakalile hamoja na Wafilisiti kuja kuna ing'hambi, wawahinduka na wailumba na Waizilaeli wakalile hamoja na Sauli na Yonatani.

22 Na waja Waizilaeli wakalile waifisile kuvigongo va Efulaimu, viwahulike kamba Wafilisiti okimbila, na hewo vivija wawakweleleza kuing'hondo.

23 Ng'hondo yenela kubanza Beti Aveni, na siku dijo Mndewa Imulungu kawatenda Waizilaeli wahume.

Mbuli zilawile viishile ing'hondo

24 Avo siku dijo Waizilaeli wagazika kwavija Sauli kakala yawafungile iwanhu kwa kuiduwila, “Kuduhu munhu yonda yaje mbaka ichungulo, mbaka niwabwezele iwanhu onihila.” Avo siku ngima haduhu munhu yadile hebu kulanza kinhu chochose.

25 Wanhu wose wengila mmuhulo wavika uki hasi ya ulongo onyeng'hela.

26 Wanhu viwengile mmuhulo na kuwona uki odwendweka, lakini haduhu munhu yoyose yagezile kuulanza, kwavija wadumba nduwilo iyaiduwile Sauli.

27 Lakini Yonatani hahulike kamba tatake kakala yawafungile iwanhu kwa kuiduwila, avo kengiza fimbo iyakalile nayo mmakono gake kaizabika mdilala da uki, abaho kaja na kapata nguvu.

28 Munhu imoja kamulongela, “Tatako kawafunga iwanhu kwa kuiduwila, kalonga, ‘Munhu yonda yaje kinhu chochose lelo koduwiligwa,’ lekaavo kowona iwanhu wose wadonha mbuli ya nzala.”

29 Yonatani kalonga, “Tatangu kowagaza bule wanhu. Niye sambi baha mhata nguvu kwavija nilanza uki kidogo.

30 Maza iwakalizi wahadile lelo ivinhu va iwanhu owehila, Wafilisiti wahahumigwe ng'hani."

31 Siku dijo, Waizilaeli wawakoboza Wafilisiti kulawa Mikimashi mbaka Aiyaloni. Waizilaeli wakala wadonhile mbuli ya nzala na kuwakoboza Wafilisiti.

32 Avo wanhu wakimbilila vija ivinhu viwawabokile Wafilisiti, ng'ombe, ng'hondolo, na mibofu ya ng'ombe wawachinjila bahaja kuwakalile na waja inyama hamoja na idamu.

33 Wanhu wayagwe wamulongela Sauli, "Lola wanhu waja otenda mbuli ihile kwa Mndewa Imulungu oja nyama ili na damu."

Sauli kawalongela, "Mweye mubena gamalagizo. Dibimbiliseni ajo idibwe dikulu mdigale hano kumwangu."

34 Avo Sauli kawalongela, "Gendeni mkawalengele wanhu wagale ng'hondolo na ng'ombe na wachinjigwe na kudigwa bahano, sambi watende nzambi kwa Mndewa Imulungu kwa kuja nyama ili na damu." Avo wanhu wose kilo kija kila imoja kagala ng'ombe wake wachinjigwa bahaja.

35 Bahō Sauli kamzengela upango Mndewa Imulungu. Awo ukala upango wa ichanduso wa Sauli kumzengela Mndewa Imulungu.

36 Sauli kawalongela wanhu, "Tucholeni tukawavamile Wafilisiti na tusole vinhu vao mbaka yahavika imitondo, kokuwa kuduhi munhu yonda tumuleke mgima."

Wanhu wamulongela, "Tenda chochouse chuuwona kumwako chofaya."

Lakini imulava nhosa kawalongela, “Beteni tanhu tumuuze Imulungu.”

³⁷ Avo Sauli kamuuza Imulungu, “Vino, ny'hole nikawakoboze Wafilisiti? Kowagela mmakono ga Waizilaeli?” Lakini Mndewa Imulungu hamwidike bule siku dijo.

³⁸ Sauli kawakema, “Izoni hano vilongozi wose wa iwanhu, ili tujuwe nzambi gani ituitendile lelo.

³⁹ Kamba Mndewa Imulungu viyokala na viyoigombola Izilaeli, hata kamba yabanange mwanangu Yonatani na yahalondigwa kukomigwa yakomigwe.” Lakini haduhu munhu yamwidike.

⁴⁰ Avo Sauli kawalongela Waizilaeli wose, “Mw-eye mose mwime ubanzi uja, abaho niye na mwanangu Yonatani tokwima ubanzi uno.”

Wamulongela, “Tenda chochose chuuwona chofaya kumwako.”

⁴¹ Avo Sauli kampula Mndewa Imulungu kalonga, “Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli habali hunongela niye msang'hanaji wako? Go Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, kamba kuna mbuli ihile inhendile hebu mwanangu Yonatani, avo ditende dibwe da Ulimu dilave kilaguso. Lakini kamba mbuli ayo ihile yakuna iwanhu wako wa Izilaeli, avo ditende dibwe da Tumimu dilave kilaguso.” Avo, Sauli na mwanage wao wakoneke wabananga lakini wanhu ha-woneke wabananga.

⁴² Sauli kampula kibili kalonga, “Mndewa Imulungu ditende dibwe dilave kilaguso kamba niye nibananga hebu mwanangu

Yonatani kabananga.” Dibwe dilagusa Yonatani kabananga.

⁴³ Sauli kamulongela Yonatani, “Nilongele mbuli gani yuutendile.”

Yonatani kamulongela, “Nilanza uki kidogo na fimbo yangu, na hano notogola kukomigwa.”

⁴⁴ Sauli kalonga, “Imulungu yanhendele vivo hata kubanza vivo, kweli Yonatani kolondigwa ukomigwe.”

⁴⁵ Wanhu wamulongela Sauli, “Habali Yonatani yakomigwe, na heyo ayo yagalile mhumo ng’hulu mwiisi ya Izilaeli? Mbali ayo haidahika hata kidogo kamba vija Mndewa Imulungu viyokala mgima, hata luvili lumoja lwa kudipala jake halulagala hasi, kiyatendile lelo katenda kwa mbuli ya Imulungu.” Avo wanhu wamgombola Yonatani avo hakomigwe bule.

⁴⁶ Avo Sauli kagimbula kuwakweleleza Wafilisiti, Wafilisiti nao wabwela ukae kumwao.

Sauli koitowa ng’hondo ng’hani

⁴⁷ Sauli viyawile mndewa wa Izilaeli kakala yoitowa na iwanhu omwihila kila ubanzi, kaitowa na Wamoabu na Waamoni na Waedomu na wandewa wa Soba na Wafilisiti. Kila viyaitowile na hewo kawahuma.

⁴⁸ Kaitowa na hewo kwa udahi, na kawahuma Waamaleki na kawagombola Waizilaeli kulawa mmakono ga awo wawavamile na kusola vinhu vao.

⁴⁹ Wanage Sauli wakala Yonatani na Ishivi na Malikishua. Wanage wa ikitwanzi wakala wabili, imkulu kakemigwa Melabu na imdodo kakemigwa Mikali.

⁵⁰ Mwehe wake Sauli kakemigwa Ahinoamu, mwanage Ahimaasi. Imkulu wa iwakalizi wa Sauli kakemigwa Abeneli mwanage Neli, tata mdodo wa Sauli.

⁵¹ Tatake Sauli kakemigwa Kishi na tata wa Abeneli kakemigwa Neli, awo ukala ulelo wa Abielie.

⁵² Kipindi chose cha utawala wa Sauli kukala na ng'hondo ng'hulu na Wafilisiti. Sauli kila viyamonile munhu mwene nguvu hebu galu wa kuitowa kamsola yailumbe na wakalizi wake.

15

Mndewa Imulungu kolema Sauli sambi yawe mndewa

¹ Samweli kamulongela Sauli, “Niye ayo nitumigwe na Mndewa Imulungu nikugidile mavuta uwe mndewa wa wanhu zake wa Izilaeli, avo tegeleza mbuli za Mndewa Imulungu.

² Mndewa Imulungu yeli na udahi wose kolonga vino, ‘Nowakoboza Waamaleki kwavija iwahenga zao wawavamila Waizilaeli viwakalile olawa Misili.

³ Avo genda ukawavamile Waamaleki na kuvinanga vinhu vao vose viweli navo, sambi muwaleke wagima, ila muwakome wambigalo kwa watwanzi na wana na ving'hele na ng'ombe na ng'hondolo na ngamiya na vihongwe.’ ”

⁴ Sauli kawakema wakalizi zake, kawapeta ako Telaimu. Kukala na wakalizi wa kutembela na magulu wakala laki mbili kulawa Izilaeli na elufu kumi kulawa Yuda.

⁵ Sauli hamoja na wanhu zake wachola kuna dibuga da Amaleki, na waifisa kubonde.

⁶ Sauli kawalongela Wakeni, “Segeleni sambi mukale hamoja nao, kwiza nowakoboza hamoja na mweye, kwavija wahenga zenu wawatendela ganogile Waizilaeli viwakalile osegela Misili.” Avo Wakeni wainega na Waamaleki.

⁷ Sauli kawakoboza Waamaleki kulawa Havila mbaka Shuli, umwambu wa kudilawila zuwa wa isi ya Misili.

⁸ Kamgoga Agagi mndewa wa Waamaleki, yang’hali mgima. Na waja wayagwe kawakoma kwa sime.

⁹ Lakini Sauli na wanhu zake wamuleka Agagi yang’hali mgima na hawawakomile ng’hondolo na ng’ombe na wana ng’hondolo na mibofu ya ng’ombe wanenehe na vinhu vose vinogile hawavibanange. Lakini vinhu vose vihile na vilibile sang’hano wavibananga.

¹⁰ Mboli ya Mndewa Imulungu imwizila Samweli.

¹¹ “Nokona usungu habali nimtenda Sauli yawe mndewa. Kaleka kuniwinza niye na kusang’hana malagizo gangu.” Samweli kasikitika na kumulilila Mndewa Imulungu kilo chose.

¹² Samweli kalamuka imitondo kachola kuiting’hanila na Sauli. Lakini Samweli kalongeligwa kamba Sauli kachola Kalimeli kusimika kilingo cha ukumbuso wake, abaho kachola Giligali.

¹³ Avo, Samweli kachola Giligali, viyavikile, Sauli kamulongela, “Mndewa Imulungu yakutendele ganogile! Nhenda malagizo ga Mndewa Imulungu.”

¹⁴ Samweli kamuuba, “Mbona nohulika sauti ya ng’ombe na ng’hondolo?”

¹⁵ Sauli kedika, “Wanhu wawaleka wagima ng’ombe na ng’hondolo wanenehe na awo ofaya kumulavila nhosa Mndewa Imulungu, Imulungu wako lakini wayagwe tuwakoma.”

¹⁶ Samweli kamulongela Sauli, “Beta nikulon-gele mbuli yanilongele Mndewa Imulungu lelo ikilo.”

Sauli kamwidika, “Nilongele.”

¹⁷ Samweli kamulongela, “Gweye koyona kwa munhu mdodo, vino gweye huli kilongozi wa makabila ga Izilaeli? Mndewa Imulungu kakusag-ula uwe mndewa wa Izilaeli.

¹⁸ Mndewa Imulungu viyakulagize kakulongela genda ukawakome Waamaleki wose watendile mbuli zihile, ukawakoboze na kuwakoma wose.

¹⁹ Habali hutegeleze malagizo ga Mndewa Imulungu? Nakukimbilila kuwaboka vinhu vao na kutenda mbuli ihile kuulongozi wa Mndewa Imulungu?”

²⁰ Sauli kamulongela Samweli, “Nigategeleza malagizo ga Mndewa Imulungu. Ny’hola kuja kuyanilagize Mndewa Imulungu. Nimgala Agagi mndewa wa Waamaleki na niwakoma Waamaleki wayagwe.

²¹ Lakini wanhu wasola ng’ombe na ng’hondolo ili walavigwe nhosa kwa Mndewa Imulungu, Imulungu wako ako Giligali kulawa mna ivinhu viwabokile, avo ivinhu vinogile vilavigwe kwa kubanangigwa.”

²² Lakini Samweli kamulongela,
“Kwigizaga Mndewa Imulungu kolonda ng’hani
nhosa za kusoma moto na sadaka ziyagwe,
kubanza kuitegeleza sauti yake?

Lola, kumtegeleza heyo kunoga kubanza nhosa.
 Kumtegeleza heyo kubanza mavuta ga ng'hondolo.

²³ Kulema malagizo ga Mndewa Imulungu sawa na nzambi ya kulagula,
 na kibuli kamba kukitambikila kinyago.
 Kwavija kugalema malagizo ga Mndewa Imulungu,
 avo na heyo kakulema sikuwe mndewa.”

²⁴ Bahō Sauli kamulongela Samweli, “Nhenda mbuli ihile. Nigabena malagizo ga Mndewa Imulungu na malagizo gako, kwavija niwadumba wanhu na kuwategeleza wao.

²⁵ Avo nokupula ugele kumgongo mbuli zangu zihile. Niilumbe na gweye ili nimbikile Mndewa Imulungu.”

²⁶ Samweli kamulongela, “Sidaha kuilumba na gweye. Gweye kugalema malagizo ga Mndewa Imulungu na Mndewa Imulungu kakulema sikuwe mndewa wa Izilaeli.”

²⁷ Samweli kahinduka ili yalawanye, avo Sauli kagoga mhindo ya kiwalo cha Samweli na ikiwalo kidegeka.

²⁸ Samweli kamulongela Sauli, “Kamba vuudegile ikiwalo tangu lelo Mndewa Imulungu kausegesa kumwako undewa wa Izilaeli na kamgwaa Mwiizilaeli miyago yonda yatende mbuli zinogile kubanza gweye.

²⁹ Mndewa Imulungu iyo imkulu wa Waizilaeli haviza hebu hahindula magesa gake. Heyo siyo munhu mbaka yahindule magesa gake.”

³⁰ Sauli kalonga, “Nhenda mbuli zihile lakini nokupula unitegeleze kuulongozi wa iwavele na

kuulongozi wa Waizilaeli na ubwele na niye ili nimitambikile Mndewa Imulungu, Imulungu wako.”

³¹ Avo Samweli hamoja na Sauli wabwela Giligali na Sauli kamtambikila Mndewa Imulungu.

³² Samweli kawalongela, “Nigalileni Agagi mn-dewa wa Waamaleki.”

Agagi kamgendela Samweli kuno kanatamanilo kamba kahonyeka na usungu wa ifa.

³³ Samweli kamulongela, “Kamba sime jako vidiwatendile watwanzi wengi sambi wawe na wana, vivo vonda iwe kwa mamako, kokuwa kabule wana.” Avo Samweli kamkanha kanha Agagi vihande vihande ako Giligali kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³⁴ Abaho Samweli kachola Lama, na Sauli kab-wela kuna ing'anda yake ako Gibea.

³⁵ Tangu siku dijo, Samweli hacholile kibili kwa Sauli mbaka heyo Samweli viyadanganike. Samweli kamulilila Sauli. Mndewa Imulungu kona usungu mbuli ya Sauli kwavija kakala yam-sagule yawe mndewa wa Izilaeli.

16

Samweli komgidila mavuta Daudi

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Komulilila Sauli mbaka lini? Kwavija kojuwa kamba niye nimulema Sauli sambi yagendelele kuwa mndewa wa Izilaeli. Avo gela mavuta mna itabatila yako na nokutuma uchole kwa Yese yeli kudibuga da Beselehemu. Ako nimsagula mndewa kulawa kwa iwana wa Yese.”

² Samweli kamulongela, “Nocholaze? Sauli yahahulika mbuli ino kong’hom!” Mndewa Imulungu kamulongela, “Sola bofu da kitwanzi da ng’ombe na uchole najo, wahavika longa, ‘Niza kumulavila nhosa Mndewa Imulungu.’

³ Umgoneke Yese kuna inhosa ayo abaho noku-fambulila daukutenda. Umgidile mavuta imunhu yonda nikulagusile.”

⁴ Samweli katenda kamba Mndewa Imulungu viyamulagize, kachola Beselehemu. Wavele wa buga dija wachola kumbokela kuno ogwaya, wamuza, “Vilihi kwiza kwa tindiwalo?”

⁵ Samweli kawalongela, “Niza kwa tindiwalo. Niza kumulavila nhosa Mndewa Imulungu, avo muisunhe abaho tukalave inhosa.” Samweli kamsunha Yese hamoja na wanage, kawagoneka hana inhosa.

⁶ Viwavikile Samweli kamona Eliabu, kalongeleta munda kwa munda, “Ino yeli haulongozi wa Mndewa Imulungu iyo iyamsagule Mndewa Imulungu.”

⁷ Lakini Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Sikuulole kihanga chake hebu utali wake, niye nimulema kwavija niye sitenda kamba viwotenda wanhu. Wanhu olola lukuli lwa kunze lakini niye nolola mgati muumoyo.”

⁸ Abaho Yese kamkema Abinadabu na kamgala kwa Samweli. Lakini Samweli kawalongela, “Ino siyo iyamsagule Mndewa Imulungu.”

⁹ Yese kamgala Shama, lakini Samweli kamulongela, “Ino hasaguligwe na Mndewa Imulungu.”

¹⁰ Yese kawagala wanage saba kwa Samweli, lakini Samweli kamulongela, “Wano wose

kuduhu hata imoja yasaguligwe na Mndewa Imulungu.”

¹¹ Abaho Samweli kamuuza Yese, “Vino wanago wose wa kimbigalo wabahano?”

Yese kamulongela, “Yeli habule hano kizuwanda kachola kususila ng’ondolo.”

Samweli kamulongela, “Mtume munhu yakamuwinze, siye hatukala hasi mbaka vonda yavike.”

¹² Avo Yese kamtuma munhu yakamuwinze. Ayo imbwanga kakala yanogile na meso gake gakala gong’ala.

Mndewa Imulungu kamulongela Samweli, “Ino iyo mwenyego, genda kamgidile mavuta.”

¹³ Samweli kasola tabatilo yake ya mavuta na kamgidila Daudi kuulongozi wa ndugu zake. Abaho Loho wa Mndewa Imulungu kahumuluka kwa nguvu kwa Daudi na kukala na heyo. Abaho Samweli kabwela kudibuga da Lama.

¹⁴ Abaho Loho ya Mndewa Imulungu imuleka Sauli na loho ihile kulawa kwa Mndewa Imulungu imdununza.

¹⁵ Waja iwasang’hanaji wa Sauli wamulongela, “Tojuwa kamba loho ihile kulawa kwa Mndewa Imulungu iyo ikudununza.

¹⁶ Avo go mkulu wetu, watume wanhu wazahile munhu yeli fundi wakutowa bango na ayo iloho ilawile kwa Mndewa Imulungu yaheza munhu ayo kotowa bango na gweye kokona goya.”

¹⁷ Avo Sauli kawalongela wasang’hanaji zake, “Zahileni munhu yodaha kutowa bango mn-galile.”

¹⁸ Msang'hanaji wake imoja kamulongela, “Nimona mbwanga imoja wa Yese, wa buga da Beslehemu, mbwanga ayo kana udahi wa kutowa bango na galu na koitowa ng'hondo vinogile, na kolonga mbuli zinogile na kanoga, Mndewa Imulungu kahamoja na heyo.”

¹⁹ Avo Sauli katuma wasenga kwa Yese, wamulongele, “Ngalila mwanago Daudi ayo yosusila ng'hondolo.”

²⁰ Yese kamtogolela Daudi yachole kwa Sauli hamoja na kihongwe yapapile magate, mfuko wa ng'hwembe wa divai na bofu da mbuzi.

²¹ Daudi viyavikile kasonga kumsang'hanila Sauli. Sauli kakala yamnogelete ng'hani Daudi mbaka kamtenda yawe mpapaji wa ivinhu vake va ng'hondo.

²² Abaho Sauli kamtumila usenga Yese kamulongela, “Ndekela Daudi yakale kuno yanisang'hanile kwavija nomnogela.”

²³ Kila ija iloho ihile kulawa kwa Mndewa Imulungu viikalile yomwizila Sauli, Daudi kosola bango jake na kuditowa na ija iloho ihile imulekesa Sauli na heyo kona goya.

17

Daudi na Goliat

¹ Kipindi acho Wafilisiti wawating'haniza wakalizi zao ako Soko buga da Yuda, waitanda kuitowa ng'hondo, weka ng'hambi yao aka Efesi Damimu hagati ya Soko na Azeka.

² Sauli hamoja na Waizilaeli waiting'hana hamoja weka ng'hambi yao kudibonde da Ela, na waitanda kuitowa ng'hondo na Wafilisiti.

3 Wafilisiti wema mwambu umoja wa lugongo, na Waizilaeli wema mwambu uyagwe wa lugongo, hagati yao kukala na bonde.

4 Galu imoja wa ng'hondo kulawa mwiing'hambi ya Wafilisiti yakemigwe Goliatu kulawa buga da Gati, kakala na utali wa kamba makono madatu.

5 Mdipala jake kakala yavalile kofia da shaba ya kiguzi, na kavala kiwalo cha shaba ya kiguzi muimhambaga yake kili na uzito wa kilo malongo matano na saba.

6 Vivija mmagulu gake kakala yavalile magome ga shaba ya kiguzi na mmaega kakala yapapile mgoha mdodo wa shaba ya kiguzi.

7 Muhini wa mgoha wake uigala na muhingo, na nhonga ya mgoha awo itendigwa kwa zuma na ikala na uzito wa kilo saba. Ngao yake ikala ipapigwa na munhu iyagwe iyamulongolele.

8 Goliatu kema na kuwatowela lukenze Waizilaeli kawalongela, "Motenda choni aho? Mwiza kuitowa ng'hondo? Niye na Mfilisiti, mweye mwa wasang'hanaji wa Sauli. Msaguleni munhu imoja kumwenu yeze yaitowe na niye.

9 Kamba yahanihuma na kung'homa, siye tokuwa watumwa wenu. Lakini nahamuhuma na kumkoma, mweye mokuwa watumwa zetu na motusang'hanila."

10 Ija Imfilisiti kagendelela kuitapa, "Nowaliga wakalizi wa Izilaeli, nolonda mkalizi imoja kulawa kumwenu yeze kuitowa na niye."

11 Sauli hamoja na wakalizi wose wa Izilaeli viwahulike mbuli za ija Imfilisiti wengilwa bwembwe na kudumba.

12 Daudi kakala mwanage Yese, wa lukolo lwa Efulata kulawa Beselehemu mwiisi ya Yuda. Yese kakala na wana wanane wa kimbigalo. Kipindi Sauli viyakalile mndewa, Yese kakala mvele ng'hani.

13 Wanage Yese iwakulu wakala wadatu, Eliabu mwana mkulu, Abinadabu magati na Shama kibule, awo wakala hamoja na Sauli kuna ing'hondo.

14 Awo iwana iwakulu wadatu wakala omkweleleza Sauli. Daudi ayo kizuwanda,

15 na kakala yochola baho kwa baho kwa Sauli, abaho kobwela Beselehemu kususila ng'hondolo wa tatake.

16 Kwa siku malongo mane ija Imfilisiti Goliatu kakala yoitapa imitondo na ichungulo, kuno kowabezeli wakalizi wa Izilaeli.

17 Siku dimoja Yese kamulongela mwanage Daudi, "Wagalile wakulu zako kilo longo za ngano ikanzingigwe na magate longo, lopola wagalile wakulu zako kuna ing'hambi."

18 Na vino vibaba longo va siagi mgalile ija imkulu wa wakalizi elufu imoja. Uwalole wakulu zako kamba ogendelela goya abaho ubwele na kilaguso kilagusa kamba hewo wagima."

19 Kipindi acho mndewa Sauli, na ndugu zake Daudi hamoja na Waizilaeli wose wakala kudibonde da Eli, oitowa na Wafilisiti.

20 Daudi kalamuka imitondo na kamulekela iwang'hondolo msusilaji miyage, kasola ija indiya na kachola kamba tatake viyamulagize. Viyavikile kuna ing'hambi ya Waizilaeli,

kawavika waitanda kuno oguta nyangi za ng'hondo.

²¹ Mabumbila gose ga wakalizi wa Izilaeli na gaja ga Wafilisiti wakala waitandile goya kuitowa ng'hondo kuno oilola meso kwa meso.

²² Daudi kamgwaa vija ivinhu munhu yokwika vinhu, abaho kawakimbilila iwakalizi na kawalamusa wakulu zake.

²³ Daudi yang'hali yolonga, dija digalu da Wafilisiti kulawa kudibuga da Gati, kalawilila kuulongozi wa iwakalizi wa Izilaeli kamba viyazowele na Daudi kamuhulika.

²⁴ Waizilaeli viwamonile Goliati, wamkimbila na kumdumba ng'hani.

²⁵ Wanhu wa Izilaeli wailongela, “Mmona ija imunhu yatulawilile? Keza kutuliga Waizilaeli. Mndewa Sauli komgwaa ugoli mkulu munhu ayo yonda yamkome, kubanza awo uugoli vivija komgwaa mndelete wake, na lukolo lwake honda watozigwe kodi.”

²⁶ Daudi kawauza wanhu wakalile behi na heyo, “Vino, munhu yonda yamkome munhu ija wa Iwafilisiti na kuigombola Izilaeli na kinyala kino kotendeligwa choni? Mfilisiti gani ino hengile kumbi yogeza kuwaliga wakalizi wa Mndewa Imulungu yeli mgima?”

²⁷ Wanhu wamulongela kamba viwamulon-gele aho haichanduso mbuli ya munhu yonda yamkome Goliati.

²⁸ Lakini Eliabu, mkulu wake Daudi viyamuhulike Daudi kolongelela na wanhu kagevuzika ng'hani, kamulongela Daudi, “Habali kwiza kuno? Waja iwang'hondolo wadodo

kumulekela nani kuja kuluwala? Nojuwa udulu wako na moyo wako wihere, kwiza kulola ng'hondo."

²⁹ Daudi kamwidika, "Avo nhenda choni? Vino sidaha kuza mbuli yoyose?"

³⁰ Daudi kamuhindukila munhu iyagwe na kumuza mbuli iija, ija imunhu kamwidika vivija kamba haichanduso.

³¹ Wanhu wahulike kija chaalongile Daudi wa-chola kumulongela Sauli. Abaho Sauli kamkema Daudi.

³² Daudi kamulongela Sauli, "Munhu yoyose sambi yawe moyo nyunguwa mbuli ya ija Imfilisiti. Niye msang'hanaji wako nochola kuitowa na heyo."

³³ Sauli kamulongela Daudi, "Gweye hudaha kuitowa na munhu ija. Gweye ung'hali mbwanga, lakini munhu ija kaitowa ng'hondo tangu muubwanga wake."

³⁴ Daudi kamulongela Sauli, "Niye na msusilaji wa ng'hondolo wa tatangu. Simba hebu dubu yaheza kugoga ng'hondolo mdibumbila,

³⁵ niye nomuwinza na kuitowa nayo, na nom-gombola ng'hondolo mmulomo wake. Kamba simba hebu dubu yahaniwinza noigoga midevu yake nomkoma.

³⁶ Niye msang'hanaji wako ng'homa simba na dubu, avo ija Imfilisiti hengile kumbi yawaligile wakalizi wa Imulungu yeli mgima, kokuwa kamba hewo.

³⁷ Mndewa Imulungu yang'hombole mmikombe ya simba na dubu, ayo yonda yang'hombole kulawa mmakono ga ino Imfilisiti."

Sauli kamulongela Daudi, “Genda na Mndewa Imulungu, kahamoja na gweye.”

³⁸ Sauli kamvaza Daudi viwalo vake va ng'hondo, kamvaza kofia da shaba ya kiguzi na kamvaza koti da kuikingila hana imhambaga.

³⁹ Daudi kaifunga sime da Sauli mkigudi, na kageza kutembela, lakini kalemelwa kwavija havizowele viwalo kamba avo.

Avo, kamulongela Sauli, “Sidaha kuchola kuna ing'hondo kuno nivala viwalo vino kwavija niye sivizowele.” Avo kavivula.

⁴⁰ Daudi kagoga fimbo yake mumkono, kasagula mabwe matano ganogile kulawa mkizanda kagagela mumkoba wake na ng'humbewe yake kaigoga mumkono, kamuwinza Goliati ija Imfilisiti.

⁴¹ Ija Imfilisiti nayo kamuwinza Daudi, ija yapapile ngao yake kalongola.

⁴² Ija Imfilisiti viyamulolile goya Daudi, kambezeli kwavija Daudi kakala mbwanga yanogile.

⁴³ Goliati kamuuba Daudi, “Avo fimbo ayo ya choni? Avo gweye kwigizaga niye na umbwa mbaka ungogegele fimbo?” Ija Imfilisiti kamduwilisa Daudi kwa imilungu yake.

⁴⁴ Ija Imfilisiti kamulongela Daudi, “Izo kuno, lukuli lwako nowagwaa ndege na ming'onyo ya kumuhulo!”

⁴⁵ Daudi kamulongela Goliati, “Gweye konizila na sime na mgoha mdodo na mgoha, lakini niye nokwizila kwa twaga da Mndewa Imulungu yeli na udahi wose, Imulungu wa iwakalizi wa Izilaeli, ayo yuumuligile.

46 Lelo Mndewa Imulungu kokugela mmakono gangu. Nokuhuma na nokukanha pala jako, ng'huli za wakalizi wa Wafilisiti nowagwaa ndege na ming'onyo ya kumuhulo. Baho isi ngima yojuwa kamba Imulungu ka mwiisi ya Izilaeli,

47 na wanhu wose waiting'hane hano lelo ojuwa kamba Mndewa Imulungu halonda migoha hebu sime kuwagombola wanhu. Kwavija ing'hondo mwenyego Mndewa Imulungu, na heyo kowagela mmakono getu mweye mose.”

48 Goliati kamuwinza Daudi, Daudi kakimbilla kulubuga lwa kuitowela.

49 Daudi kengiza mkono mumkoba wake, kalava dibwe na kadipigisa mwiing'humbewe, kamtowa najo Goliati mkihangha mbaka dibwe dingila mgati. Goliati kagwa kingubanguba.

50 Avo ivo Daudi viyamuhumile Goliati kwa ng'humbewe. Kamtowa na kumkoma ija Imfilisiti. Daudi hakalile na sime jojose mmakono gake.

51 Avo Daudi kakimbila na kachola kwima uchanha ya mgongo wa Goliati. Kasomola sime mwiiyala ya Goliati na kamkanha dipala.

Wafilisiti viwonile galu wao kakomigwa wakimbila.

52 Wanhu wa Izilaeli na wanhu wa Yuda waguta nyangi za kuhuma, wawakweleleza Wafilisiti mbaka Gati, kuna dilwivi da buga da Ekiloni, na waja Iwafilisiti walumile mwiing'hondo wakala ogwa na kufa mnzila, kusongela Shaalaimu, Gati mbaka Ekuloni.

⁵³ Waizilaeli viwabwelile kuwawinga Wafilisiti, wavikila kuna ing'hambi ya Wafilisiti na wasola vinhu vao.

⁵⁴ Daudi kadisola dipala da Goliati ija Imfilisiti, kadigala Yelusalemu. Lakini vinhu va Goliati va kuitowela kavika mkibanda chake.

⁵⁵ Sauli viyamonile Daudi kachola kuitowa na Goliati, kamuuza Abineli mkulu wa iwakalizi zake, “Ino vino mwanage nani?”

Abeneli kamulongela, “Go mndewa kamba vi-wili mgima hata twaga jake sidijuwile bule.”

⁵⁶ Avo Sauli kamulongela, “Kamuuze kamba, ‘Heyo ka mwanage nani?’ ”

⁵⁷ Daudi viyamkomile Goliati kabwela kuna ing'hambi yao. Abeneli kamsola Daudi na kum-gala kwa Sauli, kuno Daudi mumkono wake ka-goga pala da Goliati ija Imfilisiti.

⁵⁸ Sauli kamuuza Daudi, “Mbwanga gweye kwa mwanage nani?”

Daudi kamulongela, “Niye na mwanage Yese msang'hanaji wako yolawa buga da Beselehemu.”

18

Ubwiga wa Daudi na Yonatani

¹ Sauli viyeshile kumuaza Daudi, Yonatani mwanage Sauli kamnogela ng'hani Daudi, kamnogela kwa moyo wake wose kamba viyainogegeleyo mwenyego.

² Tangu siku dijo Sauli kamsola Daudi na kukala nayo mng'anda yake, na hamtogolele kubwela ukae kwa tatake.

³ Kwavija Yonatani kakala komnogela Daudi na kamwiika muumoyo wake, katenda lagano na heyo.

⁴ Kavula kanzu jake kamgwaa Daudi hamoja na vinhu vake va kuitowela, sime, upinde na mkwiji wake.

⁵ Chochose kiyatumigwe Daudi na Sauli kutenda kakitenda goya, avo Sauli kamtenda yawe mkulu wa iwakalizi, mbuli ayo iwanogeza wanhu hamoja na wasang'hanaji wa Sauli.

Sauli komonela migongo Daudi

⁶ Daudi viyamkomile ija Imfilisiti, wakalizi vi-wakalile obwela ukae hamoja na Daudi, watwanzi kulawa mmabuga gose ga Izilaeli wachola kumbokela Sauli kuno otowa kilongelunge na kigoma kidodo na kwimba nyila za deng'ho.

⁷ Vivija wakala okwimba nyila za kuigomelela kamba vino,
“Sauli kakoma maelufu gake,
lakini Daudi kakoma maelufu longo.”

⁸ Sauli hanogeligwe na mbuli za lwila ulo, kage-vuzika ng'hani. Kawalongela, “Mumgwaa Daudi maelufu longo lakini niye munigwa maelufu gaiyeka. Kisigale mumgwee na uundewa.”

⁹ Tangu siku dijo Sauli kakala yomonela migongo Daudi.

¹⁰ Imitondo yake ija iloho yehile kulawa kwa Mndewa Imulungu kamwizila bahaja Sauli kamba munhu mwene lukwale kakala yohaluka haluka, Daudi kamba viyatendaga kakala yotowa bango. Sauli kakala yagogile mgoha.

¹¹ Avo Sauli kampigisila mgoha Daudi miyanza mibili kuno kogelegeza, “Nombandagiza mki-wambaza.” Lakini Daudi kakwepa miyanza yose mibili.

¹² Sauli kakala yomdumba Daudi kwavija Mndewa Imulungu kamuleka heyo na kakala hamoja na Daudi.

¹³ Kwa mbuli ayo, Sauli kamtenda Daudi yawe mkulu wa wakalizi elufu imoja, Daudi kawalon-goza kuna ing'hondo.

¹⁴ Daudi kila kinhu kiyatendile kakala yodaha kwavija Mndewa Imulungu kakala hamoja na heyo.

¹⁵ Sauli viyonile kila kiyatendile Daudi kinoga, kakala yodumba.

¹⁶ Lakini wanhu wose wa Izilaeli na Yuda wamnogela Daudi, kwavija kawalongoza goya mna ing'hondo na kuhuma.

Daudi komsola mndele wa Sauli

¹⁷ Sauli kamulongela Daudi, “Ino hano mndele wangu imkulu Melabu, nokugwaa umsole kwa malagano mabili, uwe mkalizi wangu galu, na uitowe ng'hondo ya Mndewa Imulungu.” Kwavija Sauli kagelegeza, “Niye simkomma bule kwa mkono wangu, leka Wafilisiti wamkome.”

¹⁸ Daudi kamulongela Sauli, “Niye na nani mbaka mndewa Sauli yawe tata mkwe yangu? Lukolo lwa tatangu halujuwika mwiisi ya Izilaeli.”

¹⁹ Lakini kipindi vikivikile cha Melabu mwanage Sauli kusoligwa na Daudi, kasoligwa na Adilieli yolawa buga da Mehola.

²⁰ Avo Mikali mndele wa Sauli kakala yomnogela Daudi. Sauli viyalongeligwe mbuli ayo kadeng'helela ng'hani.

²¹ Sauli kagelegeza, "Beta nimgwelele Daudi mndele wangu, ili yawe mtego kumwake, ili Wafilisiti wamkome." Avo Sauli kamulongela Daudi kabili, "Sambi kokuwa mkwe yangu."

²² Sauli kawalongela wasang'hanaji zake, "Mulongeleni Daudi kinyelegezi, mndewa kanogelwa na gweye na vivija wasang'hanaji zake wose wanogeliga na gweye, avo togola uwe mkwe wa mndewa."

²³ Waja iwasang'hanaji wa Sauli wabwelela kumulongela Daudi mbuli azo, Daudi kawalongela, "Niye na mkiwa na sijuwigwa bule, mweye mwigizaga mbuli ndodo mndewa yawe tata mkwe yangu?"

²⁴ Waja iwasang'hanaji wa Sauli wamulongela vija viyawalongele Daudi.

²⁵ Sauli kawalongela, "Mulongeleni vino Daudi, mndewa halonda kinhu chochoso kwa zengele da mndele wake, ila kolonda migovi gana ya Wafilisiti ili yawabwezele iwanhu omwihila." Avo ivo Sauli viyapangile ili Daudi yakomigwe na Wafilisiti.

²⁶ Waja iwasang'hanaji wa Sauli viwamulon gele Daudi mbuli azo, Daudi kadeng'helela kuwa mkwe wa mndewa. Ing'hali hata hainavika siku ya dizengele,

²⁷ Daudi hamoja na wanhu zake wachola kuwakoma Wafilisiti magana mabili na waisola migovi yao na kumgalila Sauli. Kagapeta kuulongozi wa mndewa, ili Daudi yamsole

mndelete wa mndewa. Avo Sauli kamgwaa Daudi mndelete wake Mikali yawe mwehe wake.

²⁸ Lakini Sauli viyajuwile kamba Mndewa Imulungu kakala hamoja na Daudi, na mndelete wake Mikali kamnogela ng'hani Daudi,

²⁹ Sauli kagendelela kumdumba Daudi, na kumwihihila siku zose.

³⁰ Wakalizi wa Wafilisiti wachola kuitowa na Waizilaeli, lakini kila viwakalile oitowa ng'hondo, Daudi kakala yohuma kubanza wasang'hanaji wa Sauli, avo twaga da Daudi dibanza kujuwigwa.

19

Sauli kogeza kumkoma Daudi

¹ Sauli kamulongela mwanage Yonatani na wasang'hanaji wose wamkome Daudi. Lakini Yonatani mwanage Sauli kakala yomnogela ng'hani Daudi.

² Avo kamulongela Daudi, "Tatangu kolonda kukukoma. Avo mayo imitondo uiteganye, uchole ukaifise hanhu ha kifiso na ukale kuko.

³ Niye nokwiza na tatangu ako kumgunda hanhu honda uwe gweye. Bahi nolonga nayo mbuli ya gweye, nahajuwa mbuli yoyose nokwiza kukulongela."

⁴ Yonatani kamtogola ng'hani Daudi na kumulongela tatake, "Sikuumtende mbuli ihile msang'hanaji wako Daudi, kwavija heyo hatendile mbuli yoyose ihile kumwako. Sang'hano zake zigala ukumweda.

⁵ Kaulava ugima wake kuitowa na ija Imfilisiti Goliati, nayo Mndewa Imulungu kawagwaa mhumo ng'hulu Waizilaeli. Na gweye viuwonile

vija kudeng'helela. Daudi hatendile kinhu cho-chose kihile kumwako. Habali kolonda kutenda mbuli ihile kwa kumkoma munhu yelibule gehile gogose?"

⁶ Sauli kamtegeleza Yonatani, abaho kaiduwila, "Kamba Mndewa Imulungu viyokala, simkoma bule Daudi."

⁷ Avo Yonatani kamkema Daudi na kumsimulila mbuli zose. Abaho Yonatani kamgala Daudi kwa Sauli, Daudi kamsang'hanila Sauli kamba haichanduso.

⁸ Abaho ilawilila ng'hondo kabili Wafilisiti na Waizilaeli. Daudi kachola kuitowa na Wafilisiti, kawakoma Wafilisiti wengi na waja wasigale wakimbila.

⁹ Abaho iloho ihile kulawa kwa Mndewa Imulungu imwingila Sauli viyakalile mwiiing'anda yake, kuno mumkono kagoga mgoha, kipindi acho Daudi kakala yotowa bango.

¹⁰ Sauli kalonda kumuuhoma Daudi na mgoha. Lakini Daudi kaukwepa mgoha na kuhoma mki-wambaza, Daudi kakimbila kilo kikija kuigombola.

¹¹ Sauli kawatuma wanhu ikilo kuna ing'anda ya Daudi kamba kamumo imitondo yamkome. Lakini mwehe wake Daudi Mikali, kamulongela, "Kamba huhonya ugima wako kilo kino mayo kokomigwa."

¹² Avo Mikali kamuhumulusa Daudi mdizonzo na kasegela kinyelegezi.

¹³ Abaho Mikali kasola kinyago kakitambaliza mulusazi, kudipala kamwikila kisagamilo cha mibahila ya mbuzi, abaho kakigubika kiwalo.

14 Sauli viyatatumile wanhu wachole wakamgoge Daudi, Mikali kawalongela, “Daudi kolumwa.”

15 Avo Sauli kawatuma kibili wakamulole Daudi, kawalongela, “Mgaleni kumwangu Daudi hata kamba yahawa mulusazi ili yakomigwe.”

16 Waja iwanhu viwengile mng'anda ya Daudi na kulola mulusazi wachona kinyago na kudipala kikiligwa kisagamilo cha mibahila ya mbuzi.

17 Sauli kamulongela Mikali, “Habali kumvizila? Kumulekesa munhu yonihila yatoloke.”

Mikali kamwidika, Daudi kanongela, “Nileke nisegele buleavo nokukoma.”

18 Daudi viyatoloke kachola Lama kwa Samweli. Kamsimulila Samweli mbuli zose ziayamtendele Sauli. Daudi hamoja na Samweli wachola kukala ako Nayoti.

19 Abaho Sauli kalongeligwa kamba Daudi ka ako Nayoti kudibuga da Lama.

20 Avo Sauli kawalagiza wanhu wakamgoge Daudi. Lakini viwadivikile bumbila da watula ndagu dolongozigwa na Samweli, Loho wa Mndewa Imulungu kawengila wasang'hanaji wa Sauli, na hewo bahaja wasonga kulagula.

21 Sauli viyahulike avo kawatuma wasang'hanaji wayagwe, hewo vivija wasonga kulagula. Avo Sauli katuma wasang'hanaji mwanza wa kadatu, na hewo vivija wasonga kulagula.

22 Avo kachola mwenyego Lama, kavika haja hana disima dikulu dili ako Seku, kamvika munhu imoja kamuuza, “Vino Samweli na Daudi wak-wahi?”

Ija imunhu kamulongela, “Wa ako Nayoti kuna dibuga da Lama.”

²³ Avo Sauli kachola aka Nayoti kuna dibuga da Lama. Viyakalile kochola loho wa Mndewa Imulungu kamwizila, bahaja na heyo kasonga kulagula, kachola yolagula mbaka kavika Nayoti kuna dibuga da Lama.

²⁴ Kavula viwalo vake, kasonga kulagula kuulongozi wa Samweli, kawasa mwazi siku dijo imisi na ikilo. Wanhu wasonga kuiuza, “Amweye hata Sauli nayo imoja wa watula ndagu?”

20

Yonatani komtaza Daudi

¹ Daudi kakimbila kulawa Nayoti kuna dibuga da Lama, kachola mbaka kwa Yonatani, kamuza, “Choni kinhendile? Ng’hosa choni? Mbuli gani ihile inimtendele tatako mbaka kolonda kung’homa?”

² Yonatani kamulongela, “Hukomigwa bule. Tatangu hatenda mbuli yaleke kunongela, iwe ng’hulu hebu ndodo, hata mbuli ino hadaha kuniifa, lazima yanilongele.”

³ Daudi kaiduwila, “Tatako kojuwa goya vija vuuninogela avo kokufisa chonda yatende kumwangu ili sambi ugevuzike, lakini noiduwila kamba Mndewa Imulungu viyeli mgima, na gweye vuuli mgima, hanili niye na ifa ya baho.”

⁴ Yonatani kamulongela, “Chochose chulonda nokutendela.”

⁵ Daudi kamulongela, “Mayo nyimwilinyimwili ya kusimbuka kwa mbalamwezi, maza na niye nahakuwile hana imeza noja hamoja na mndewa.

Lakini leka nikaifise kuna umgunda mbaka siku ya kadatu ichungulo.

⁶ Tatako yahajuwa kamba niye nahabule mulongele, ‘Daudi kandaga kachola kuna dibuga da Beselehemu kuilumba na lukolo lwake kulava nhosa ya mwaka.’

⁷ Yahalonga, ‘Vinoga,’ yokuwa goya kumwangu nokuwa na tindiwalo, lakini yahagevuzika kajuwa kamba kogelegeza kunitendela gehile.

⁸ Avo unhendele ganogile kwavija kwika lagano na niye msang’hanaji wako, haulongozi wa Mndewa Imulungu. Lakini kamba kuna mbuli ihile inhendile ng’home gweye mwenyego. Habali ungaile kwa tatako ili yang’home?’

⁹ Yonatani kamwidika, “Sikuugese magesa gago. Kamba nahajuwa kamba tatangu kolonda kukutendela gehile nokulongela.”

¹⁰ Daudi kamuuza, “Nojuwaze kamba tatako kokwidika kwa kukomhoka?”

¹¹ Yonatani kamulongela, “Izo tuchole kumi-gunda.” Avo wachola kumigunda.

¹² Yonatani kamulongela Daudi, “Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, yawe msindila wetu. Mayo hebu kisindo nomuuza tatangu kogesa choni kumwako, kamba kogesa ganogile nokulon-gela.

¹³ Mndewa Imulungu yang’home niye kamba tatangu kolonda kukutendela mbuli ihile, na niye nileke kukulongela uchole hanhu heli na tindiwalo. Mndewa Imulungu yawe hamoja na gweye kamba viyakalile hamoja na tatangu.

¹⁴ Kamba nogendelela kuwa mgima nilagusile unogelo hawishaga wa Mndewa Imulungu ili sambi nidanganike.

¹⁵ Lakini sambi uleke kuwatendela ganogile iwanhu wa ulelo wangu milele. Mbaka Mndewa Imulungu vonda yawakoboze wanhu omwihila Daudi na kuwasegesa mwiisi.”

¹⁶ Avo Yonatani katenda lagano na ng'anda ya Daudi, “Mndewa Imulungu yawakoboze iwanhu omwihila Daudi.”

¹⁷ Yonatani kamduwiza Daudi kwavija kakala yamnogelete Daudi kamba viyainogelete heyo mwenyego.

¹⁸ Abaho Yonatani kamulongela Daudi, “Mayo mbalamwezi yosimbuka, wanhu ojuwa kwahaduhu kwavija ochona kigoda chako chabule munhu.

¹⁹ Abaho kisindo kila munhu kojuwa kwahaduhu. Siku dijo uchole ukaifise hanhu hauifisile kipindi mbuli ino viisongile, ukaifise kwinzingo ya dibwe dija da Ezeli.

²⁰ Niye nopyigisa misale midatu mumgwazo wa idibwe da Ezeli, kamba vija nolenga shabaha.

²¹ Abaho nomtuma imbwanga na nomulongela, ‘Genda kaizahile imisale.’ Kamba nahamulongela, ‘Imisale ya mwambu wa kumwako! Uigale hano,’ avo ujuwe kamba kila kinhu kinoga, kamba Mndewa Imulungu viyokala, nojuwa kumwako kuduhu mbuli ihile.

²² Lakini nahamulongela, ‘Lola misale ya kuu-longozi wako,’ avo kolondigwa usegele, kwavija Mndewa Imulungu kolonda usegele.

²³ Kwa gaja gamalagano gatwikile, Mndewa

Imulungu kokuwa msindila hagati yangu niye na gweye milele.”

²⁴ Avo kuna inyimwilinyimwili ya kusimbuka kwa mbalamwezi, Daudi kaifisa mumgunda. Sauli kakala hana imeza ili yaje.

²⁵ Kamba viiwaga, mndewa kakala mkigoda chake kili behi na kiwambaza. Yonatani kakala kuulongozi wake, Abeneli kakala behi na mndewa. Lakini kigoda cha Daudi kikala chabule munhu.

²⁶ Siku dija Sauli halongile kinhu, kwavija kegizaga sengine kuna kinhu kimulawila Daudi avo kimtenda yafite, avo hadahile kuchola kuna inyimwilinyimwili.

²⁷ Siku ya kibili ya kusimbuka kwa mbalamwezi, kigoda cha Daudi kikala chabule munhu, Sauli kamuuza mwanage Yonatani, “Habali Daudi hezile kuja mayo na lelo?”

²⁸ Yonatani kamulongela, “Kanipula yachole Beslehemu.

²⁹ Kanongela, ‘Nhogolela nichole kwa ndugu zangu, kwavija ndugu zangu olava nhosa kuna dibuga jetu, ndugu zangu wanilongela nichole, avo kamba konhogolela nichole kwa ndugu zangu.’ Lekaavo humona hana imeza ya mndewa.”

³⁰ Avo Sauli kamgevuzikila Yonatani kamulongela, “Gweye mwana wa mtwanzi msede na yehile, nojuwa kamba kumsagula mwana wa Yesu kwa kinyala chako mwenyego, na kwa kinyala cha mamako yakulelile!

³¹ Gweye, hujuwa kamba Daudi yahawa mgima gweye hudaha kuwa mndewa wa isi ino. Avo

genda ukamgale kumwangu, kwavija kolondigwa yakomigwe.”

³² Yonatani kamuuza tatake, “Habali yakomigwe? Katenda kinhu gani?”

³³ Lakini Sauli kampigisila mwanage mgoha ili yamkome. Avo Yonatani kajuwa kamba tatake kawamba kumkoma Daudi.

³⁴ Avo Yonatani kasegela haja hana imeza kuno kagevuzika, kasegela bila kuja kinhu chochoso siku dijo da kibili da inyimwilinyimwili ya kusimbuka kwa mbalamwezi. Yonatani kagevuzika ng'hani mbuli ya Daudi kwavija tatake kamgela kinyala.

³⁵ Viivikile imitondo, Yonatani kachola kumgunda kuiting'hana na Daudi kamba viwailagane. Kachola na mbwanga imoja.

³⁶ Viwavikile kuko kamulongela imbwanga, “Nahapigisa misale kimbila kaisole.” Ija imbwanga viyakalile yokimbila Yonatani kapigisa msale uyagwe kuulongozi wake.

³⁷ Ija imbwanga viyavikile haja kuugwile umsale, Yonatani kamulongela, “Msale ugwila kuulongozi wako.”

³⁸ Yonatani kakemelela, “Tenda himahima sambi wime hanhu aho!” Ija imbwanga kaidondola imisale na kumgalila mkulu wake.

³⁹ Lakini ija imbwanga hajuwile fambulo dija. Yonatani na Daudi awo wadijuwile.

⁴⁰ Yonatani kamgwaa ija imbwanga imisale na upinde kamulongela, “Gweye bwela kudibuga.”

⁴¹ Ija imbwanga viyasengele, Daudi kenuka na kalawa aho kuna idibwe da Ezeli kuyaifisile,

kamwinamila Yonatani miyanza midatu waifagatila kuno olila kwa usungu ila Daudi kakala na usungu kubanza Yonatani.

⁴² Abaho Yonatani kamulongela Daudi, “Genda na tindiwalo. Kwavija tuiduwila kwa twaga da Mndewa Imulungu, Mndewa Imulungu iyo msindila wetu, kumwako gweye na niye na ulelo wetu milele.” Abaho Daudi kasegela na Yonatani kabwela kudibuga.

21

Daudi komkimbila Sauli

¹ Daudi kachola kwa mulava nhosa Ahimeleki aka Nobu. Ahimeleki kachola kumbokela kuno kogwaya, kamuuza, “Habali kwiza gweye wiyyeka?”

² Daudi kamulongela imulava nhosa, “Mndewa kandagiza mbuli kanongela sambi nimulongele munhu yoyose chaandagize. Niilagana na wanhu tuiting’hane hanhu.

³ Vino, kuna choni mumkoba? Ngwelela magate matano hebu chochose chuulinacho.”

⁴ Mulava nhosa kamulongela, “Hano nabule magate goulonda gweye. Hano hana magate galavigwe kwa Mndewa Imulungu. Nodaha kukugwaa kamba wanhu zako hawawasile na watwanzi zao.”

⁵ Daudi kamulongela mulava nhosa, “Nojuwa goya, siye tuinega na watwanzi kwa siku zino zose, kamba viiwaga twahatumigwa muumwanza. Ng’huli za iwabwanga waja ziwaga zing’ala muumwanza wa siku zose,

avo muumwanza kamba uno zokuwa zing'ala ng'hani."

⁶ Avo mulava nhosa kamgwaa magate galavigwe kwa Mndewa Imulungu kwavija kukala kuduhu magate gayagwe kubanza gago galavigwe kuulongozi wa Mndewa Imulungu, magate gago gasegesigwa na gekigwa magate gayagwe ga moto moto.

⁷ Avo siku dijo kukala na msang'hanaji imoja wa Sauli kakimiligwa kuulongozi wa Mndewa Imulungu. Twaga da msang'hanaji ayo kakala yokemigwa Doegi, Mwedomu, mwimilizi wa wasusilaji wa Sauli.

⁸ Avo, Daudi kamulongela Ahimeleki, "Vino kuna sime hebu mgoha ungwelele? Kwavija sang'hano za mndewa zinitenda nisegele himahima bila sime jangu hebu kinhu chochoso."

⁹ Ahimeleki kamulongela, "Ninajo sime da Goliati ija imfilisiti diumkomele kuna idikonde da Ela, da aho dizingilizigwa mkitambala kwiinzingo ya kikoti cha mulava nhosa. Kamba wahadilonda udisole dijo, kwavija hano haduhu sime diyagwe."

Daudi kamulongela, "Haduhu sime diyagwe kamba dijo, haya ngwelela."

¹⁰ Siku dijo Daudi kamkimbila Sauli, kachola kwa mndewa Akishi wa Gati.

¹¹ Wasang'hanaji wa mndewa Akishi, walonga, "Ino si Daudi mndewa wa Izilaeli? Vino, ino iyo yakalile omwimba mna zingoma, olonga,

'Sauli kakoma maelufu gake,
lakini Daudi kakoma maelufu longo? "

¹² Daudi kaugesa ng'hani ulonzi awo, kasonga kumdumba mndewa Akishi wa Gati.

¹³ Avo, kaleka viyeli kaitenda kana lukwale, kasonga kuvavatula milango ya dibuga, na kaleka mate gasulule mna imidevu yake.

¹⁴ Akishi kawalongela wasang'hanaji zake, "Mujuwa kamba munhu ino kana lukwale, habali mumgala kumwangu?

¹⁵ Vino, niye nolonda wanhu wene lukwale wayagwe? Habali mungalila munhu mwene lukwale yeze kungaza na mbuli zake za lukwale? Vino munhu ino kokwingila mng'anda yangu?"

22

Sauli kowakoma walava nhosa

¹ Avo Daudi kasegela kuno kokimbilila kuna imhang'o behi na buga da Adulamu. Wanhu wa lukolo lwake na ndugu wayagwe viwahulike kamba kahaja, wose wachola kumulola.

² Wanhu wose wakalile na magazo, na wanhu wakalile odaigwa na waja wanyunyuwale wailumba hamoja na Daudi. Wanhu wose wailumbile wavika magana mane na Daudi kakala kilongozi wao.

³ Daudi viyalawile kuja, kachola mbaka Misipa mwiisi ya Moabu. Kamulongela mndewa wa Moabu, "Chonde nokupula tatangu na mamangu walawe kuja kuweli weze wakale hano kumwako mbaka nahajuwa Imulungu chonda yanhendele."

⁴ Avo Daudi kachola kuwasola tatake na mame wakale kwa mndewa wa Moabu, nao wakala aho kipindi chose Daudi kiyakalile mwi-imhang'o.

5 Abaho mtula ndagu Gadi kamulongela Daudi, “Sikuukale hano hana imhango, lawa uchole mwiisi ya Yuda.” Avo Daudi kasegela kachola kumuhulo wa Heleti.

6 Abaho Sauli kahulika kamba Daudi na wanhu zake koneka. Avo Sauli kakala hasi ya mdai ako Gibea hana ikidundulima kuno mumkono kagoga mgoha na wasang’hanaji zake wamzunguluka.

7 Avo Sauli kawalongela wasang’hanaji zake, “Avo mweye wanhu wa kabilia da Benjamini tegelezeni, vino mwigizaga ino Daudi mwanage Yese komgwaa munhu mgunda na mgunda wa mizabibu? Hebu komtenda munhu yawe mkulu wa wakalizi magana na wakalizi maelufu?

8 Habali mweye mose monihinduka? Kuduhu hata munhu imoja kumwenu yanongele kipindi mwanangu kokwika lagano na mwanage Yese. Kuduhu hata munhu imoja yailumbile na niye hebu kunilongela kamba mwanangu mwenyego komtaza msang’hanaji wangu Daudi, mbaka viili lelo komhelemba?”

9 Avo Doegi, Mwedomu, yemile behi na iwasang’hanaji wa Sauli kalonga, “Nimona mwanage Yese kochola Nobu kwa mulava nhosa Ahimeleki mwanage Ahitubu.

10 Ahimeleki kampulila Daudi kwa Mndewa Imulungu na kamgwaa ndiya na dija disime da Goliati Imfilisiti.”

11 Abaho Sauli kawalagiza wanhu zake wachole wakamkeme Ahimeleki mwanage Ahitubu hamoja na lukolo lwa tatake wakalile walava nhosa wa aka Nobu. Avo wose wachola kwa mndewa Sauli.

¹² Sauli kalonga, “Avo tegeleza gweye mwanage Ahitubu.”

Ahimeleki, kamwidikila, “Ona, go mkulu.”

¹³ Sauli kamulongela, “Habali gweye na Daudi mwanage Yese, momhelemba? Habali kumgwaa magate na sime abaho kumpulila kwa Imulungu? Kwavija lelo kanihinduka na konipelemba.”

¹⁴ Ahimeleki kamulongela, “Nani mna iwasang’hanaji zako wose yuumtamanila kamba Daudi? Ino mkwe yako gweye mndewa na heyo kilongozi wa iwakalizi okukaliza gweye, na kogweleligwa ukulu kubanza wose mwiing’anda yako.

¹⁵ Vino niye nisonga lelo kumpulila kwa Imulungu? Mndewa sambi ungese vihile hebu munhu yeli mulukolo lwa tatangu mzimbuli zino zihile. Niye msang’hanaji wako sijuwa mbuli yoyose, kamba mbuli ino iwa ndodo hebu iwa ng’hulu.”

¹⁶ Lakini Sauli kamulongela, “Ahimeleki, kokomigwa gweye na lukolo lose lwa tatako.”

¹⁷ Sauli kawalongela wasang’hanaji wakalile wemile hamgwazo yake, “Wakomeni walava nhosa wose wa Mndewa Imulungu, kwavija wao oilumba na Daudi, wakala ojuwa kamba Daudi katukimbila lakini hawatulongele.”

Lakini wasang’hanaji awo hawenule migoha kuwakoma walava nhosa wa Mndewa Imulungu.

¹⁸ Avo Sauli kamulongela Doegi, “Gweye wakome walava nhosa.” Doegi, Mwedomu kawakoma walava nhosa wose. Siku dijo Doegi kawakoma walava nhosa malongo nane na tano waja iwalava nhosa iwovala vikoti va kitani.

¹⁹ Abaho kawakoma kwa sime wanhu wose wa Nobu dija dibuga da iwalava nhosa, wambigalo na watwanzi na wana na ving'hele, ng'ombe, vi-hongwe na ng'hondolo.

²⁰ Lakini Abiatali, imoja wa wana wa kimbigalo wa Ahimeleki mwanage Ahitubu, kapulusuka kakimbilila kwa Daudi.

²¹ Abiatali kamulongela Daudi kamba Sauli kawakoma walava nhosa wose wa Mndewa Imulungu.

²² Daudi kamulongela Abiatali, “Njuwa siku didija diyanyonile Doegi, Mwedomu kamba ko-chola kumulongela Sauli. Niye iyo niwahonzile wanhu wa lukolo lwa tatako wadanganike.

²³ Gweye, ukale hamoja na niye, sambi udumbe. Kwavija yozahila kukoma ugima wangu, vivija kozahila ugima wako. Wahawa hamoja na niye kokala goya.”

23

Daudi kodikombola buga da Keila

¹ Abaho Daudi kamulongela, “Tegeleza Wafilisiti oditowa buga da Keila na owaboka ndiya haja hobigila ngano.”

² Avo Daudi kamuuba Mndewa Imulungu, “Vilihi, nichole nikawatowe waja Iwafilisiti?”

Mndewa Imulungu kamwidika, “Ona, genda ukawatowe Wafilisiti na udikombole buga da Keila.”

³ Lakini wanhu zake Daudi wamulongela, “Kamba hano hatwili isi ya Yuda todumba, yokuwaze twahachola Keila kuitowa na wakalizi wa Wafilisiti?”

4 Avo Daudi kachola kabili kumpula Mndewa Imulungu, na heyo Mndewa Imulungu kamulon-gela, “Inuka uchole Keila kwavija nowagela Wafil-isiti mmakono gako.”

5 Avo Daudi hamoja na wanhu zake wachola Keila kuitowa na Wafilisiti, kawakoma Wafilisiti wengi na kuwaboka ng'ombe. Avo vivo Daudi viyawakombole wanhu wa buga da Keila.

6 Avo Abiatali, mwanage Ahimeleki viyakim-bilile Keila kwa Daudi, kachola na kikoti cha mulava nhosa.

7 Abaho Sauli viyalongeligne kamba Daudi ka Keila, Sauli kalonga, “Imulungu kamgela mmakono gangu kwavija kaihindila mwenyego kwa kwingila buga dili na lango na kihindilo.”

8 Avo Sauli kawalagiza wakalizi zake wachole Keila wakamgoge Daudi hamoja na wanhu zake.

9 Daudi viyajuwile kamba Sauli kolonda kum-tendela mbuli ihile, kamulongela mulava nhosa Abiatali, “Ngalila kija ikikoti cha mulava nhosa.”

10 Abaho kalonga, “Go Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, niye na msang'hanaji wako. Mhulika kamba Sauli kolonda kwiza kudibananga buga da Keila mbuli yangu niye.”

11 Vino, wanhu wa Keila ongela mmakono ga Sauli? Vino, Sauli kokwiza kweli kamba vinihi-like? Go Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli nongela niye msang'hanaji wako.”

Mndewa Imulungu kamwidika, “Sauli kokwiza.”

12 Daudi kumuuzza, “Vino, wanhu wa Keila ongela mmakono ga Sauli, niye hamoja na wanhu zangu?”

Mndewa Imulungu kamulongela, “Ona, okugela mmakono ga Sauli.”

¹³ Avo Daudi hamoja na wanhu zake ovika kamba magana sita, wasegela wachola hanhu mbaka hanhu, Sauli viyahulike kamba Daudi kasegela Keila, hacholile kuko bule.

Sauli komzahila Daudi kuluwala

¹⁴ Avo, Daudi kakimbilila kumuhulo, mwiisi ya vigongo va Zifu. Sauli kakala yomzahila siku zose, lakini Imulungu hamgelile Daudi mmakono ga Sauli.

¹⁵ Daudi kakala yajuwile kamba Sauli kolonda kumkoma. Avo Daudi kakala kuko kumuhulo wa Zifu, ako Holeshi.

¹⁶ Yonatani mwanage Sauli kachola Holeshi kwa Daudi na kamgela moyo kamba kopata nguvu kulawa Imulungu.

¹⁷ Kamulongela, “Sikuudumbe, tatangu haku-goga bule, gweye kokuwa mndewa wa Izilaeli, na niye nokuwa wakabili yako. Hata tatangu Sauli koijuwa mbuli ayo.”

¹⁸ Wose wabili weka wailagana kuulongozi wa Mndewa Imulungu. Yonatani kabwela ukae, lakini Daudi kasigala kuko kudibuga da Holeshi.

¹⁹ Sauli viyakalile yang'halii Gibe, Wazifu wa-chola kumulongela, “Daudi kaifisa mwiisi yetu kuja kuna imihango ya Holeshi, kulugongo lwa Hakila, ubanzi wa kusini ya Yeshimoni.

²⁰ Avo go mndewa, wize utende kija kili mmoyo wako, na siye sang'hano yetu yokuwa kumgela Daudi mmakono gako.”

²¹ Sauli kawalongela, “Mndewa Imulungu yawatendele ganogile kwa kunyonela bazi.

²² Gendeni, mukahasepe goya hanhu hoifisa, mujuwe kacholaga kwahi na nani yamonile kwavija nongeligwa Daudi mbala ng'hani.

²³ Mukamulole kibili kila hanhu ili mujuwe hanhu hoifisa, abaho mwize kunongela hanhu kuyeli. Abaho nochola na mweye kamba yang'halu kuko, avo nomzahila mna zing'holo za wanhu wose wa Yuda."

²⁴ Avo, wachola Zifu wamulongolela Sauli, kipindi acho Daudi na wanhu zake wakala kumuhulo wa Maoni, kudikonde da Alaba ubanzi wa kusini wa Yeshimon.

²⁵ Sauli na wanhu zake wasonga kumzahila Daudi, lakini Daudi viyahulike mbuli ayo, kachola kuifisa kuna gamabwe, geli mmuhulo wa Maoni. Sauli viyahulike mbuli ayo, kamuinza Daudi kuko kumuhulo wa Maoni.

²⁶ Sauli na wanhu zake wakala mwambu umoja wa lugongo, vivija Daudi na wanhu zake wakala mwambu uyagwe wa lugongo. Daudi viyakalile yolopola kukimbila, Sauli kakala behi kumgoga,

²⁷ abaho munhu imoja kachola kumulongela Sauli, "Tenda himahima wize, Wafilisiti oivamila isi yako."

²⁸ Avo Sauli kaleka kumuwinza Daudi kachola kuitowa na Wafilisiti. Lekaavo hanhu aho hakemigwa, "Selahamalekoti*."

²⁹ Avo Daudi, kasegela aho kuyakalile, kachola kuifisa kuing'hambi ya Engedi.

24

Daudi komuleka mgima Sauli

---

* **23:28** Kwa Kiebulania *Selahamalekoti* fambulo jake dibwe da kuigola.

¹ Avo Sauli viyabwelile kulawa kuwakweleleza Wafilisiti, kalongeligwa kamba Daudi ka ku-luwala lwa Engedi.

² Avo Sauli kawasola wakalizi elufu ndatu waja wasaguligwe mwiisi ya Izilaeli, kachola na hewo kumzahila Daudi na wanhu zake kuna Gamabwe ga Mbuzi Luwala.

³ Sauli viyavikile hana imhango imoja ili behi na bumba da ng'hondolo kengila mdihango ajo yanye. Daudi na wanhu zake wakala mumo mdi-hango kugati.

⁴ Wanhu zake Daudi wamulongela, “Ino iyo isiku iyakulongele Mndewa Imulungu kamba komgela mmakono gako ija yokwihiла na gweye komtendela kiuwona chofaya.” Avo Daudi kamnyagukila mholemhole kukisogo, kakanha mhindo ya kiwalo cha Sauli kinyelegezi.

⁵ Lakini Daudi kakala moyo nyunguwaа kwavija kakanha mhindo ya kiwalo cha Sauli kinyelegezi.

⁶ Daudi kawalongela wanhu zake, “Mndewa Imulungu yanhende sambi nitende mbuli kamba ino kwa munhu yasaguligwe na Mndewa Imulungu. Sikunigolose mkono wangu kwa munhu yasaguligwe na Mndewa Imulungu.”

⁷ Avo Daudi kawazuma wanhu zake sambi wamtowe Sauli. Avo Sauli kalawa mdihango na kugendelela na mwanza wake.

⁸ Abaho Daudi kalawa hana dihango na kumkema Sauli kwa kulonga, “Go mkulu, mndewa wangu!” Sauli viyahinduke kukisogo, Daudi kamfugamila kaidulika mbaka hasi.

⁹ Daudi kamulongela, “Habali kowatogolela wanhu iwokulongela kamba niye nolonda kukukoma?

¹⁰ Avo, gweye kona mwenyego lelo kwa meso gako Mndewa Imulungu kakugela mmakono gangu vuukalile mdihango, wanhu zangu wayagwe wanilongela nikukome, lakini niye nikuleka mgima. Nilonga sigolosa mkono wangu kwa mndewa wangu, kwavija heyo kasaguligwa na Mndewa Imulungu.

¹¹ Lola tatangu, ino imhindo ya kiwalo chako ili mumkono wangu, ng'hana mhindo ya kiwalo chako lakini sikukomile bule, sambi kojuwa kamba niye sili munhu nihile kumwako hebu kukulema. Niye sitendile kinhu kihile kumwako ila gweye konipelemba unikome.

¹² Mndewa Imulungu kolamula hagati ya gweye na niye. Heyo ayo yokuliha gehile, kwa gehile gautendile, lakini niye sidaha kukutendela gehile.

¹³ Kumbuka ulonzi wa wanhu wa umwaka, ulonga, ‘Kwa yehile golawa gehile.’ Lakini niye sigolosa mkono wangu nikutendele gehile.

¹⁴ “Avo go mndewa wa Izilaeli lola komzahila nani? Komzahila umbwa yofile? Komzahila kupatu?

¹⁵ Avo Mndewa Imulungu ayo yonda yalamule hagati ya gweye na niye. Heyo yailole goya mbuli ino, yangombele na kunigombola mmkono gako.”

¹⁶ Daudi viyeshilize kulonga, Sauli kamwidika, “Vino, ayo iyo sauti yako mwanangu Daudi?” Sauli kaguta na kalila kwa usungu.

¹⁷ Abaho kamulongela Daudi, “Gweye kunitendela ganogile kubanza niye. Kunhendela

ganogile, lakini niye nikuliha gehile.

¹⁸ Lelo kunilagusila unogelwa wako kumwangu. Hunikomile hata kamba Mndewa Imulungu kanigela mmakono gako.

¹⁹ Vino, munhu yahamgoga ija yomwihila komulekesa yachole vivino? Kwa gaja gaunhendele, Mndewa Imulungu yakutendele ganogile!

²⁰ Sambi njuwa kamba kokuwa mndewa wa Izilaeli, na undewa wa Izilaeli ogangamala mmakono gako.

²¹ Avo iduwile kwa twaga da Mndewa Imulungu kamba huukoma bule ulelo wangu na lukolo lwa tatangu.”

²² Daudi kaiduwila kwa Sauli. Abaho Sauli kabwela ukayake, lakini Daudi na wanhu zake wachola hana imhangano.

25

Daudi na Nabali na Abigaili

¹ Avo Samweli kadanganika, abaho wanhu wose wa Izilaeli waiting'hana na wamulilila, wamzika ukayake ako Lama.

Abaho Daudi kachola kuluwala lwa Palani.

² Kukala na munhu imoja kudibuga da Maoni na kakala na mgunda ako kudibuga da Kalimeli. Ako Kalimeli kakala yafugile ng'hondolo zake na kawakanha mibahila. Kakala mgoli ng'hani kakala na ng'hondolo elufu ndatu na mbuzi elufu imoja.

³ Munhu ayo kakala yokemigwa Nabali na mwehe wake kakemigwa Abigaili. Abigaili kakala mtwanzi yanogile na mwene nzewe. Lakini mkasano wake kakala munhu yowehila wanhu

na mtenda gehile, na kalawa mulukolo lwa Kalebu.

⁴ Avo Daudi kukuja kuyakalile kuluwala kahulika kamba Nabali kowakanha mibahila ng'hondolo zake ako Kalimeli.

⁵ Daudi kawatuma wabwanga zake longo, kawalongela, "Choleni kwa Nabali ako Kalimeli mulamuseni kwa twaga jangu.

⁶ Mulamuseni kwa kumulongela, 'Tindiwalo diwe kumwako, diwe kwa wanhu wa mng'anda yako na diwe mna ivinhu vako vose viuli navo.

⁷ "Nihulika kowakanha mibahila ng'hondolo zako, nolonda ujuwe kamba wasusilaji zako wakala hamoja na siye, na siye hatuwatendele gehile. Vivija siku zose vitukalile hamoja kudibuga da Kalimeli, hakibigwe kinhu kulawa kumwao.

⁸ Wauze wabwanga zako okulongela. Avo wato-golele wabwanga wano, kwavija kivika kipindi cha nyimwilinyimwili. Chonde wagwelele kinhu chochose kiuli nacho wasang'hanaji zako na niye mwanago Daudi.' "

⁹ Waja iwabwanga wa Daudi viwavikile wa mulongela Nabali kamba viwalagizwe na Daudi, abaho wabeta kidogo.

¹⁰ Abaho Nabali kawalongela wasang'hanaji wa Daudi, "Daudi ayo nani? Mwanage Yese ayo nani? Siku zino kuna wasang'hanaji wengi iwokimbila wandewa zao.

¹¹ Vino, nisole magate gangu, mazi gangu na nyama iniwachinjile wakanha mibahila ya ng'hondolo zangu, abaho niwagwelele wanhu si-juwa kuwalawile?"

¹² Avo, waja iwabwanga wabwela na kumulon-gela Daudi viwalongeligwe.

¹³ Avo, Daudi kawalongela wanhu zake, “Kila munhu yavale sime jake mkigudi.” Kila munhu kavala sime jake mkigudi nayo Daudi kavala sime jake, wanhu magana mane wamuwinza Daudi na wanhu magana mabili wasigala na mizigo.

¹⁴ Mbwanga imoja wa Nabali, kamulongela Abigaili, mwehe wa Nabali, “Daudi katuma wasenga zake kuława kuluwala ili wamulamuse mkulu wetu. Lakini heyo kawaliga.

¹⁵ Lakini wanhu waja wakala wanogile ng’hani kumwetu hawatutendele gehile, kipindi chose kitukalile hamoja na hewo kuja kuluwala kuduhu kinhu kisoligwe kumwetu.

¹⁶ Wanhu waja wakala kamba wakalizi wetu kipindi chose imisi na ikilo, kipindi chose kitukalile tosusila ng’hondolo.

¹⁷ Avo uigese mbuli ino na ujuwe va ukutenda. Mbuli ino yodaha kugala vinhu vihile kwa mkulu wetu na wanhu wa mng’anda yake. Heyo munhu yehile ng’hani avo kuduhu munhu yodaha kulonga na heyo.”

¹⁸ Abigaili katenda himahima kasola magate magana mabili, mifuko mibili ya ng’hwembe ya divai, ng’hondolo watano wabanikigwe, kilo longo na saba za uhule ukanzingigwe, na mabumunda gana ga zabibu zinyalile, na mabumunda magana mabili ga tini zinyalile, vinhu vose avo kavikweza uchanha ya vihongwe.

¹⁹ Kawalongela waja iwabwanga wake, “Mwenye longoleni, niye na kukisogo nokwiza.” Lakini hamulongele chochoose mkasano wake.

20 Viyakalile yohumuluka kubonde kuno kak-wela kihongwe wake, kakala yazibigwe na lugongo mwambu umoja, kasinhukila Daudi na wanhu zake ochola kuja kuyalawile heyo.

21 Daudi kakala yogelegeza, “Niye ng’hala mkalizi wa vinhu zose va Nabali kuno kuluwala bila kupata kinhu chochose na kuduhu kinhu chake kipotele, gaja gose ganogile ganimtendele abaho heyo koniliha gehile.

22 Mndewa Imulungu yang’home kamba mayo imitondo niye siwakoma wambigalo wose weli kumwake.”

23 Abigaili viyamonile Daudi kahumuluka mkihongwe kaidulika mbaka hasi haulongozi ha Daudi.

24 Kaibwanha pwaa mmagulu ga Daudi kamulongela, “Go mkulu wangu mbuli zose na ziwe kumwangu. Nokupula nonge na gweye niye msang’hanaji wako, utegeleze mbuli za msang’hanaji wako.

25 Sikuumgelegeze Nabali munhu yehile kamba vidili twaga jake Nabali, vivo na heyo viyeli. Heyo kokemigwa Nabali fambulo jake mbozi, niye msang’hanaji wako siwonile awo iwabwanga wautumile.

26 “Avo mkulu wangu, kamba vija Mndewa Imulungu viyokala, na gweye viukala, kamba Mndewa Imulungu viyakugomese kuliha gehile kwa kwita damu kwa makono gako, leka iwanhu okwi-hila na waja olonda gehile gakupate waduwiligwe kamba Nabali.

27 Chonde mkulu wangu bokela vinhu vangu vino vinikugalile, uwagwelele wabwanga

iwakukweleleze.

²⁸ Nokupula uzigiele kumgongo mbuli zangu zi-hile niye msang'hanaji wako. Mndewa Imulungu kokutenda mndewa, na ulelo wako okuwa wandewa kwavija gweye go mkulu kuitowa ng'hondo ya Mndewa Imulungu. Siku zose za ugima wako sambi oneke na mbuli yoyose ihile.

²⁹ Kwahalawilila munhu yokupelemba ili yakukome, Mndewa Imulungu kouhonya ugima wako hamoja na wanhu oukala na hewo. Lakini kousegesa himahima ugima wa waja okwihiila, kamba vija munhu viyokwasa dibwe kwa ng'humbewe.

³⁰ Mndewa Imulungu vonda yakutendele mkulu wangu kila kinhu kinogile kiyaiduwile kumwako, na kokutenda uwe mndewa wa Izilaeli,

³¹ mkulu wangu sikuuwe na kitala chochoso kwa kwita damu na kubwezela gehile. Mndewa Imulungu yahakutendela ganogile, nokupula ung'humbeke niye msang'hanaji wako.”

³² Daudi kamulongela Abigaili, “Yagweleligwe nhogolwa Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, yakulagize wize kumwangu lelo.

³³ Mgwee ukulu Mndewa Imulungu yakugwee magesa gakunigomesa sambi nitende mbuli ihile ya kwita damu na kuliha gehile.

³⁴ Kwavija Mndewa Imulungu, Imulungu wa Izilaeli, kangomesa sambi nikutendele mbuli ihile, kamba viyokala maza hulopole kwiza kuiting'hana na niye, mayo imitondo sambi yasigale mbigalo yoyose kwa Nabali.”

³⁵ Abaho Daudi kabokela vinhu viyamgalile

Abigaili, Daudi kamulongela, “Bwela ukae moyo hole. Niye nihulika gaunilongele, na kiupulile nikibokela.”

³⁶ Abigaili viyabwelile ukae, kamvika Nabali kakuna inyimwilyimwili ng'hulu ya kindewa mwiing'anda yake. Nabali kakala yakoligwe ng'hani na kadeng'helela mmoyo wake. Avo hamulongele kinhu chochouse mbaka imitondo.

³⁷ Usiku vuuchile, Abigaili kamona mkasano wake divai imulawa kudipala, kamsimulila mbuli zose, bahaja Nabali lukuli lose lufa ganzi, kanyala gogodaa.

³⁸ Vizibitile siku longo kumwande, Mndewa Imulungu kamtenda Nabali yadanganike.

³⁹ Daudi viyahulike Nabali kadanganika kalonga, “Nhogolwa zimgendele Mndewa Imulungu yambwezele gehile Nabali yaniligile. Mndewa Imulungu kanihonya, sambi nitende gehile. Mndewa Imulungu kamtagusa Nabali kwa mbuli zake zihile.”

Abaho Daudi kawatuma wanhu wakamsole Abigaili ako Kalimeli yawe mwehe wake.

⁴⁰ Waja wasang'hanaji wa Daudi viwavikile kwa Abigaili ako Kalimeli, wamulongela, “Daudi katu-lagiza twize kukusola ili uwe mwehe wake.”

⁴¹ Abigaili kenuka, kaidulika mbaka hasi, kalonga, “Niye na msang'hanaji nhogola kusunha magulu ga wasang'hanaji wa mkulu wangu.”

⁴² Abigaili kalopola, kakwela kihongwe wake, na wasang'hanaji zake watano wa kitwanzi wamkweleleza kwa migulu, kailongoza hamoja na wasang'hanaji wa Daudi, nayo kawa mwehe wa Daudi.

⁴³ Vivija Daudi kamfungila zengele Ahinoamu kulawa Yezileeli. Avo awo wabili wakala wehe zake.

⁴⁴ Kipindi acho, Sauli kakala yamulavile mn-dele wake Mikali, yakalile mwehe wa Daudi, ili yasoligwe na Paliti mwanage Laishi, kulawa buga da Galimu.

26

Daudi komuleka mgima Sauli kibili

¹ Wambigalo wayagwe kulawa buga da Wazifu wachola Gibea kumulongela Sauli kamba Daudi kaifisa kulugongo lwa Hakila, mwambu wa kudi-lawila zuwa wa Yeshimoni.

² Himahima, Sauli na wakalizi wa Izilaeli elufu ndatu wasaguligwe, wachola kuluwala lwa Zifu kumzahila Daudi.

³ Sauli keka ng'hambi kulugongo lwa Hakila behi na nzila ya Yeshimoni, lakini Daudi kakala yang'halu kuko kuluwala. Daudi viyahulike kamba Sauli keza kumzahila,

⁴ kawatuma wasepaji, na hewo wamulongela kamba kweli keza.

⁵ Daudi kenuka himahima kachola hanhu hayekile ng'hambi Sauli. Kahaona hanhu hayawasile Sauli na Abeneli mwanage Neli, mkulu wa iwakalizi wa Sauli. Sauli kakala yawasile hagati ya ing'hambi kuno kazungulukwa na wakalizi zake.

⁶ Daudi kamulongela Ahimeleki yakalile Muhiti, na Abishai ndugu yake Yoabu, mamaao kakemigwa Seluya, kalonga, "Nani yochola hamoja na niye kwa Sauli?"

Abishai kamulongela, “Niye nochola hamoja na gweye.”

⁷ Ikilo, Daudi na Abishai wengila hana ing'hambi ya Sauli, wamvika Sauli kawasa hagati ya ing'hambi, mgoha wake kausimika hasi behi na pala jake. Abeneli na wakalizi wayagwe wakala wawasile kwa kumzunguluka Sauli.

⁸ Abishai kamulongela Daudi, “Lelo Mndewa Imulungu kamgela mmakono munhu wako yok-wihila. Avo, ndekela niye nimuhomme mgoha mwanza umoja mbaka hasi, sibwelela kabili.”

⁹ Lakini Daudi kamulongela Abishai, “Siku-umuhome, kwavija nani yodaha kumgolosela mkono munhu yasaguligwe na Mndewa Imulungu na sikuyawe na kitala chochose?”

¹⁰ Kamba Mndewa Imulungu viyokala, Mndewa Imulungu komkoma Sauli, hebu siku yake ya kudanganika yovika hebu kochola kuing'hondo na kuko kokomigwa.

¹¹ Na Mndewa Imulungu kangomesa sikunim-golosele mkono munhu yamsagule. Lakini sola mgoha wake uli behi na pala jake hamoja na kibuyu chake cha mazi, tusegele.”

¹² Avo, Daudi kasola uja umgoha ukalile behi na pala da Sauli hamoja na kibuyu cha mazi na wasegela. Lakini kuduhi munhu yonile hebu kujuwa mbuli ayo, na vivija haduhu munhu yalamuke, kwavija Mndewa Imulungu kawagalila utulo lovutu lovutu.

¹³ Abaho Daudi kachola mwambu wa kabili wa bonde dijo kema uchanha ya lugongo kutali na ng'hambi ya Sauli.

¹⁴ Abaho kawakema kwa sauti ng'hulu wakalizi wa Sauli na Abeneli mwanage Neli kuno kolonga, “Vino Abeneli konihulika?”

Abeneli kamuuza, “Gweye kwa nani umkema mndewa?”

¹⁵ Daudi kamwidika, “Vino gweye simbigalo? Nani yoigala na gweye mwiisi ya Izilaeli? Mbona humkalize mndewa wako? Munhu imoja kulawa kumwetu keza kumkoma mndewa wako.

¹⁶ Mbuli yutenda hainogile. Noiduwila kamba Mndewa Imulungu viyokala, gweye na wanhu zako molondigwa mukomigwe, kwavija hamumkalize mndewa wenu, yasaguligwe na Mndewa Imulungu. Avo mgoha wa mndewa na kija ikibuyu cha mazi kikalile behi na pala jake va kwahi?”

¹⁷ Sauli kaijuwa sauti ya Daudi kamuuza, “Vino ino sauti yako mwanangu Daudi?”

Daudi kamwidika, “Ona go mkulu mndewa wangu ino sauti yangu.”

¹⁸ Abaho Daudi kagendelela kulonga, “Habali mndewa wangu konikweleleza niye msang'hanaji wako? Nhenda choni? Mbuli gani ihile inikutendele?

¹⁹ Avo, mndewa wangu, tegeleza mbuli iyolonga msang'hanaji wako. Kamba Mndewa Imulungu iyo yakulonge wize kunikoboza, avo nolova nhosa ili nimnogeze, lakini kamba wanhu awo wakulonge, Mndewa Imulungu yawaduwile wanhu awo kwavija waniwinga mwiisi yatug-welele Mndewa Imulungu na kunilongela, ‘Genda ukaisang'hanile imilungu iyagwe.’

²⁰ Habali gweye mndewa wa Izilaeli konipelemba kupatu kamba niye kamba munhu

viyopelemba ng'hwale kulugongo? Sikuundeka
nidanganike mwiisi baki, kutali na Mndewa
Imulungu.”

²¹ Abaho Sauli kamwidika, “Niye nhenda vihile.
Bwela mwanangu Daudi. Sigeza kukukoma kabili
kwavija lelo kunileka mgima. Niye nambozi na
nhenda vihile ng'hani.”

²² Daudi kamwidika, “Go mndewa, mgoha wako
wakuno, mtume mbwanga wako imoja yeze yau-
sole.

²³ Mndewa Imulungu komuliha kila munhu
kwa ganogile goyosang'hana na kutamanilwa
kwake. Lelo Mndewa Imulungu kakugela
mmakono gangu, lakini niye sikugolosele
mkono kwavija gweye kusaguligwa na Mndewa
Imulungu.

²⁴ Kamba viniwonile ofaya ugima wako
lelo, vivo ili kwa ugima wangu ufaye kwa
Mndewa Imulungu na heyo konikombola kulawa
mmagazo gose.”

²⁵ Sauli kamulongela Daudi, “Imulungu
yakutendele ganogile mwanangu Daudi, kotenda
vinhu vikulu na kohuma.” Abaho Daudi kasegela
na Sauli kabwela ukayake.

27

Daudi kokala hagatiya Wafilisiti

¹ Daudi kalongeleta munda kwa munda, “Siku
dimoja ino Sauli kong'homa. Kinhu kinogile
kumwangu ng'himbilile mwiisi ya Wafilisiti. Sauli
koleka kunipelemba kuzimbaka za isi ya Izilaeli,
na niye nokuwa ng'homboka kulawa mmakono
gake.”

² Avo Daudi kasegela hamoja na wanhu zake magana sita wachola kwa Akishi mwanage Maoki, mndewa wa Gati.

³ Daudi na ndugu zake na wanhu zake wakala hamoja na Akishi ako Gati. Daudi kakala na wehe wabili, Ahinoamu kulawa Yezileeli na Abigaili yakalile mwehe wa Nabali wa buga da Kalimeli.

⁴ Sauli viyahulike kamba Daudi kakimbilla Gati, hagendelele bule kumpelemba.

⁵ Siku dimoja, Daudi kamulongela Akishi, “Kamba koninogela, unigwelele buga dimoja mwiisi yako ili hawe hanhu hangu hakukala, kwavija havinogile bule niye msang’hanaji wako kukala hamoja na gweye kudibuga da kindewa.”

⁶ Siku dijo, Akishi kamgwaa Daudi buga da Sikilagi. Avo toka siku dijo buga da Sikilagi dikala buga da wandewa wa Yuda.

⁷ Daudi kakala mwiisi ya Wafilisiti kwa kipindi cha mwaka umoja na miyezi mine.

⁸ Kipindi chose acho Daudi na wanhu zake wakala owatowa Wageshuli na Wagilizi na Waamaleki, tangu umwaka wanhu awo wakala wenekae wa isi azo. Kawatowa kulawa mwiisi yao mbaka Shuli, mzimbaka za isi ya Misili.

⁹ Daudi yahacholaga kuivamila isi hamulekaga munhu yoyose mgima, mbigalo hebu mtwanzi, kosola ng’ondolo na ng’ombe na vihongwe na ngamiya na viwalo vao. Abaho kobwela kwa Akishi.

¹⁰ Akishi yahamuza Daudi, “Lelo kuvamila kwahi?” Daudi kaviza kalonga, “Negebu* ya

---

* **27:10** Kwa Kiebulania *Negebu* fambulo jake kuluwala hebu kusini

Yuda,” hebu, “Negebu ya Wayelameeli,” hebu, “Negebu ya Wakeni.”

¹¹ Daudi hamulekile munhu yoyose mgima, mbigalo hebu mtwanzi, ili yagaligwe Gati, Daudi kagelegeza, odaha kulonga, “Daudi katenda kino na katenda kija.” Avo vivo viyazowele kutenda Daudi kipindi chose kiyakalile mwiisi ya Wafilisiti.

¹² Avo, Akishi katogola kamba Daudi kawavamila Waizilaeli, avo kagelegeza, “Waizilaeli wose omwihila, avo konisang’hanila siku zose za ugima wake.”

28

Sauli na muhawi wa Endoli

¹ Vizibitile siku ndodo, Wafilisiti waweka hamoja wakalizi zao wachole wakaitowe na Waizilaeli. Akishi kamulongela Daudi, “Gweye hamoja na wanhu zako mochola na niye kuing’hondo.”

² Daudi kamwidika Akishi, “Ona! kochona kinhu chonda yatende msang’hanaji wako.”

Akishi kamwidika Daudi, “Niye nokusagula gweye uwe mkalizi wangu siku zangu zose.”

³ Kipindi acho Samweli kakala yadanganike, Waizilaeli wose wakala wamulilile na kumzika kudibuga jake da Lama. Sauli kakala yawawingile wanhu olagula kwa mizimu na wahawi mwiisi yake.

⁴ Wafilisiti weka ng’hambi yao ako Shunemu, Sauli kawating’haniza Waizilaeli wose na weka ng’hambi ako Giliboa.

5 Sauli viyawonile wakalizi wa Wafilisiti ka-songa kudumba, na kagwaya kwa bwembwe diyakalile najo mmoyo wake.

6 Hata viyampulile Mndewa Imulungu, Mndewa Imulungu hamwidike kwa nzozi hebu kwa dibwe* da kujuwa goyolonda, hebu kwa nzila ya watula ndagu.

7 Bahو Sauli kawalongela wasang'hanaji zake, "Nizahilileni mtwanzi yolagula kwa mizimu ili nimuuze."

Wasang'hanaji zake wamwidika, "Kuna mtwanzi imoja kolagula kwa mizimu ako Endoli."

8 Avo Sauli kavula viwalo viyavalile, kavala viwalo viyagwe, kachola hamoja na wasang'hanaji zake wabili. Wavika kwa ija imtwanzi ikilo, Sauli kamulongela, "Nilagulile kwa mizimu na ungalile imunhu inimulonda."

9 Ija imtwanzi kamulongela, "Gweye kojuwa kamba Sauli kawawinga wanhu olagula kwa mizimu na wahawi wose mwiisi ya Izilaeli. Habali konhegela mtego namate ili nikomigwe?"

10 Sauli kaiduwila kwa twaga da Mndewa Imulungu, kalonga, "Kamba Mndewa Imulungu viyokala, honda ukobozigwe kwa mbuli ino."

11 Ija imtwanzi kamulongela, "Kolonda nikugalile nani?"

Sauli kamulongela, "Ngalila Samweli."

12 Ija imtwanzi viyamone Samweli kaguta kwa sauti ng'hulu, kalonga, "Habali kumvizila? Gweye kwa Sauli!"

* **28:6** Kwa Kiebulania dibwe dino dokemigwa *Ulimu*.

¹³ Sauli kamulongela, “Sikuudumbe, kochona choni?”

Ija imtwanzi kamulongela, “Nomona imulungu kolawa mwiisi.”

¹⁴ Sauli kamuuza, “Munhu ayo kaigala na nani?”

Ija imtwanzi kamulongela, “Mvele wa kimbigalo na kavala kanzu.”

Baho Sauli kajuwa kamba heyo kakala Samweli. Sauli kaidulika mbaka hasi.

¹⁵ Samweli kamulongela Sauli, “Habali konigaza kwa kunigala kuno?”

Sauli kamulongela, “Niye nogaya ng’hani! Wafilisiti oitowa na niye, na Mndewa Imulungu kandeka. Hanilongela kwa nzila ya watula ndagu hebu nzozi. Lekaavo nikukema ili unilongele kinhu cha kutenda.”

¹⁶ Samweli kamuuza, “Habali koniuza niye kamba Mndewa Imulungu kakuleka na kakwi-hila?

¹⁷ Mndewa Imulungu katenda gaja gayakulonjele kubitila niye. Mndewa Imulungu kausegesa undewa kumwako na kamgwaa Daudi Mwiizilaeli miyago.

¹⁸ Kwavija, gweye huitegeleze sauti ya Mndewa Imulungu, huivikize ing’hasiliki yake kwa Waamaleki. Lekaavo lelo Mndewa Imulungu kokutendela vivo.

¹⁹ Gweye hamoja na Waizilaeli wose, Mndewa Imulungu kowagela mmakono ga Wafilisiti. Gweye na wanago wa kimbigalo mayo mokuwa na niye. Mndewa Imulungu kowagela mmakono ga Wafilisiti iwakalizi wa Izilaeli.”

20 Bahaja, Sauli kagwa kingubanguba kwavija kadumba zimbuli ziyalongile Samweli. Sauli kakala kabule nguvu mulukuli kwavija kakala hadile kinhu chochoso kulawa ichungulo mbaka ichungulo ya siku iyagwe.

21 Abaho ija imtwanzi viyacholile kwa Sauli, kamona Sauli kogwaya, kamulongela, “Niye msang’hanaji wako nitogola kuuhonza ugima wangu kwa kutenda kija kiunongele nhende.

22 Nhegeleze niye msang’hanaji wako, togola nikutandile kigate kidodo uje wahapata nguvu uchole na mwanza wako.”

23 Sauli kalema kalonga, “Sija bule.”

Lakini waja iwasang’hanaji wake na ija imtwanzi, wamuhembekeza yaje, abaho katogola kuja. Avo kenuka kakala mulusazi.

24 Ija imtwanzi ukae kumwake kukala na bofuda ng’ombe dinonile, himahima kadichinja, kasola usage wa ngano, kaukanda, kateleka gate dilibule hamila.

25 Kamgwaa Sauli, na vivija kawagwaa awo iwasang’hanaji zake, na hewo waja. Abaho kilo acho wenuka wasegela.

29

Daudi kolemigwa na Wafilisiti

1 Wafilisiti wawating’haniza wakalizi zao wose na weka ng’hambi yao ako Afeka, Waizilaeli nao weka ng’hambi yao behi na nzasa ikalile ako Yezileeli.

2 Wakulu watano wa Wafilisiti viwakalile obita na mabumbila magana kwa maelufu ga wakalizi,

Daudi na wanhu zake hamoja na Akishi wakala owakweleleza kukisogo.

³ Wakulu wa wakalizi wa Wafilisiti wamuuzwa Akishi, “Waizilaeli wano hano otenda choni?”

Akishi kawalongela, “Ino Daudi msang’hanaji wa mndewa Sauli wa Izilaeli, nayo kana siku nydingi tangu viyakimbilile kumwangu, kuduhu mbuli yoyose ihile iyatendile.”

⁴ Lakini wakulu wa Wafilisiti wamgevuzikila ng’hani Akishi, wamulongela, “Mbweze yakakale kuja kuumgwelele. Halondigwa yachole na siye kuing’hondo, kamba twahachola na heyo kodaha kutuhinduka kuing’hondo. Vino kotenda choni ili yatogoligwe na mndewa wake kamba siyo kwa kugakanha mapala ga wanhu zetu?”

⁵ Vino, ino siyo Daudi ija watwanzi wakala ok-wimba na kucheza,

“Sauli kakoma maelufu gake,

lakini Daudi kakoma maelufu longo?”

⁶ Akishi kamkema Daudi kamulongela, “Kamba Mndewa Imulungu viyokala, kutenda ganogile kumwangu. Yahakuwile goya kamba twahacholile wose mwiing’hondo, kwavija siyonile mbuli yoyose ihile tangu viwizile mbaka lelo dino, lakini iwakulu okonela shaka gweye.

⁷ Avo bwela ukae, kwa tindiwalo ili sikuuwage-vuze iwakulu wa Wafilisiti.”

⁸ Daudi kamulongela Akishi, “Nhenda choni? Kamba vuulonga hunyonile na mbuli yoyose ihile toka siku da ichanduso mbaka lelo, habali huchola na niye kuitowa na iwanhu omwihila mkulu wangu mndewa?”

⁹ Akishi kamulongela, “Nojuwa kamba kwabule mbuli ihile kumwangu kamba msenga wa Imulungu. Lakini awo iwakulu wa Wafilisiti walonga, ‘Sikuyachole hamoja na siye kuing’hondo.’

10 Avo mina, gweye hamoja na Waizilaeli wayago wezile hamoja na gweye, mayo vonda uche molondigwa musegele.”

¹¹ Avo imitondo yake Daudi hamoja na wanhu zake wabwela mwiisi ya Wafilisiti. Lakini Wafilisiti wachola Yezileeli.

30

Daudi kowakoma Waamaleki

¹ Siku da kadatu, Daudi na wanhu zake wavika Sikilagi. Waamaleki wakala wavamile Negebu ya Yuda hamoja na buga da Sikilagi na wadisoma moto buga da Sikilagi,

² na wakala wawasolile watwanzi na iwana wakalile kudibuga. Hawamkomile munhu yoyose, ila wawasola wang'halì wagima wasegela.

³ Daudi na wanhu zake viwavikile kudibuga wavika buga dinangigwa, watwanzi na iwana wasoligwa.

⁴ Bahō Daudi na wanhu zake wasonga kulila,
walila mbaka weshiligwa nguvu.

⁵ Wehe wabili wa Daudi, Ahinoamu kulawa Yezileeli na Abigaili yakalile mwehe wa Nabali kulawa Kalimeli, hewo vivija wakala wagogigwe.

⁶ Avo Daudi kakala na usungu kwavija wanhu zake wakala na ng'hasiliki ya kwagiza iwana, avo walonda kumtowa mabwe. Lakini Daudi, kaigela

moyo kwa kumtamanila Mndewa Imulungu, Imulungu wake.

⁷ Daudi kamulongela mulava nhosa Abiatali mwanage Ahimeleki, “Ngalila kikoti cha mulava nhosa.” Abiatali kamgalila.

⁸ Daudi kamuuza Mndewa Imulungu, “Vino, nidikweleleze bumbila dino da iwabavi? Nahawakweleleza nowapata?”

Mndewa Imulungu kamwidika, “Wakweleleze kowavika na kowakombola awo wasoligwe.”

⁹ Avo Daudi kawakweleleza wanhu awo hamoja na wanhu magana sita yakalile nao. Viwavikile hana ikizanda cha Besoli, aho wanhu wayagwe walekigwa kukisogo.

¹⁰ Lakini Daudi kagendelela kuwakweleleza wanhu awo kuno kana wanhu magana mane, wanhu magana mabili wasigala aho hana ikizanda walemelwa kuloka kizanda cha Besoli, kwavija wakala wadonhile ng’hani.

¹¹ Waja iwanhu wa Daudi wamting’hana Mmisili imoja kuluwala, wamgala kwa Daudi. Wamgwaa munhu ayo gate na mazi.

¹² Vivija wamgwaa bumunda da tini zinyalile na mabumunda mabili ga zabibu zinyalile. Viyamambukize kuja kapata nguvu, kwavija kakala hanakuja hebu kung’wa kinhu chochoso kwa siku ndatu, imisi na ikilo.

¹³ Daudi kamuuza, “Mkulu wako nani? Na kula wa kwahi?”

Nayo kamulongela, “Niye na mbwanga wa Kimisili, na msang’hanaji wa Mwamaleki. Mkulu wangu kandeka kukisogo siku ndatu zibitile kwavija ng’hala mtamu.

14 Siye tuvamila Negebu ya Wakeleti na hanhu ha Yuda hamoja na Negebu ya Kalebu, vivija tud-isoma moto buga da Sikilagi.”

15 Daudi kamuuza, “Vino, kodaha kunigala kudibumbila dijo?”

Ija imbwanga kamulongela, “Kamba wahaiduwila kwa twaga da Imulungu, kamba hunikoma, hebu kunigala mmakono ga mkulu wangu, nokugala.”

16 Ija imbwanga kamulongoza Daudi mbaka hadikalile bumbila dijo. Viwavikile wawavika wapwililike kila hanhu, wakala oja na kung'wa na kucheza, kwavija wakala wasolile vinhu vingi kulawa mwiisi ya Wafilisiti na isi ya Yuda.

17 Daudi kasonga kuwakoboza kulawa imitondo mbaka ichungulo. Haduhu munhu yoyose yahonyeke ila waja iwabwanga magana mane wakwelile ngamiya na kukimbila.

18 Daudi kagombola kila kinhu kisoligwe na Waamaleki, mbaka wehe zake wabili.

19 Chochose kikalile chao, kiwe kiddodo hebu kikulu, mwana wa kitwanzi hebu wa kimbigalo, kigomboligwa na Daudi.

20 Vivija Daudi kagasola mabumbila gose ga ng'hondolo na ng'ombe, wanhu zake wawaswaga wanyama awo kuno olonga, “Wano wasoligwa kuing'hondo na Daudi.”

21 Daudi kawabwelela iwanhu magana mabili walekigwe hana ikizanda cha Besoli, kwavija wakala wadonhile kumkweleleza. Viwamonile Daudi na waja yakalile nao, wachola kumbokela. Daudi viyavikile behi nao, kawalamusa.

22 Lakini wanhu wose wehile na wasede wai-longoze na Daudi, walonga, "Hatuwagwaa kinhu chochose wanhu wano kigomboligwe na siye, kwavija hawacholile hamoja na siye. Na wasole wehe zao na wanao walawanye."

23 Daudi kawalongela, "Ndugu zangu haiwaga avo bule. Sikumtende avo kwa kija kitugweleligwe na Mndewa Imulungu. Katwika goya, na kadigela mmakono getu bumbila dizile kutuvamila.

24 Haduhu munhu yonda yatogole magesa genu! Ija yacholile kuing'hondo na ija yasigale na mizigo yetu, kila munhu kolondigwa yapate sawa na miyage."

25 Siku dijo Daudi keka lagizo mwiisi ya Izilaeli na kumwande na mbaka lelo.

26 Daudi viyabwelile Sikilagi, kalagiza hanhu ha vinhu visoligwe kuna ing'hondo wagweleligwe mbwigia zake, waja iwavele wa Yuda, kuno kamulongela ija imsenga yawalangele, "Niwagalila nhunza ya vinhu visoligwe kwa iwanhu omwihila Mndewa Imulungu."

27 Nhunza azo zikala za iwavele okala Beteli, Lama ya Negebu, Yatili,

28 Aloeli, Sifimoti, Eshitemoa,

29 Lakali, na mabuga ga Wayelameeli, na mabuga ga Wakeni,

30 Holima, Bolashani, Ataki,

31 na Hebuloni. Vivija wagaliligwa nhunza iwavele okala kila hanhu Daudi na wanhu zake kuwatembelele.

*Sauli koikoma
(1 Umwaka 10:1-12)*

¹ Avo, Wafilisiti waitowa na Waizilaeli na Waizilaeli wawakimbila Wafilisiti, na wanhu wengi wakomigwa ako kulugongo lwa Giliboa.

² Na Wafilisiti wamkweleleza Sauli na wanage wa kimbigalo, Wafilisiti wawakoma Yonatani na Abinadabu na Malikishua iwana wa Sauli.

³ Ng'hondo ikala ng'hulu kwa Sauli, na awo wakalile opigisa misale wamuuhoma na wamulumiza.

⁴ Avo Sauli kamulongela ayo yakalile yompapila ivinhu vake va kung'hondo, "Somola sime jako unihome, buleavo wanhu wano hawengile kumbi okwiza na kunibezeli."

Lakini ayo yampapile vinhu vake va kung'hondo kalema kwavija kadumba ng'hani. Avo Sauli kasola sime jake na kadilagalila.

⁵ Ayo yampapile ivinhu va kung'hondo viyone Sauli kadanganika, na heyo kadilagalila sime jake kadanganika hamoja na Sauli.

⁶ Avo ivo Sauli viyadanganike, na wanage wadatu, na munhu yampapile vinhu va kuing'hondo na wanhu zake wose wadanganika siku dijo dimoja.

⁷ Waja Waizilaeli wakalile umwambu wa bonde da Yezileeli na waja wakalile mwambu wa kudilawila zuwa wa Yolidani viwonile Waizilaeli wakimbila, na Sauli na wanage wadanganika, wagaleka mabuga gao wakimbila, Wafilisiti wachola kukala mmabuga gago.

⁸ Imitondo yake, Wafilisiti viwacholile kusola vinhu va waja wawakomile waivika mitufi ya Sauli na wanage wadatu kulugongo lwa Giliboa.

⁹ Wadikanha pala da Sauli na wamvula ivinhu vake va kung'hondo, abaho watuma usenga mwisi yose ya Wafilisiti, wabwililisa usenga awo mz'ing'anda za iminyago yao na kwa wanhu.

¹⁰ Wavika ivinhu vake va kung'hondo mng'anda ya kutambikila Ashitoleti. Abaho walutumbika lukuli lwa Sauli kuluwa lwa buga da Beti Sheani.

¹¹ Lakini iwenekae wa Yabeshi Gileadi viwahu-like gaja Wafilisiti gawamtendele Sauli,

¹² iwanhu wose magalu wenuka, wachola kilo kwa kilo na walusola lukuli lwa Sauli na ng'huli za wanage aho kuluwa lwa Beti Sheani, weza nazo mbaka Yabeshi wazisoma moto.

¹³ Abaho waisola mizege yao na waizika hana dibiki da mdai kuko Yabeshi, na wafunga kuja kwa siku saba.

**Biblia Kikutu
The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 6 May 2025
b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102